

PROGRAM SONRASI DEĞERLENDİRME RAPORU

YENİLİKÇİ İSTANBUL MALİ DESTEK PROGRAMI (2014)

PROGRAM SONRASI DEĞERLENDİRME RAPORU

YENİLİKÇİ İSTANBUL MALİ DESTEK PROGRAMI (2014)

Hazırlayan:

Doç. Dr. Ümit Deniz İlhan*

Bu rapor ile edilen sonuçlara, çalışma boyunca iş birliğini esirgemeyen İstanbul Kalkınma Ajansı İzleme ve Değerlendirme Birimi'nin destekleriyle ulaşılmıştır.

©Copyright 2021, T.C. İSTANBUL KALKINMA AJANSI

Asmalı Mescit Mahallesi İstiklal Caddesi No: 142 Odakule Kat: 8 34430 Beyoğlu-İstanbul

T: +90 212 4683400 F: +90 212 4683444

www.istka.org.tr

Bu raporun bütün hakları, İstanbul Kalkınma Ajansı'na aittir. Raporun tamamı ya da bir bölümü, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kullanılmadan önce hak sahibinden 52. maddeye uygun yazılı izin alınmadıkça hiçbir şekilde ve yöntemle işlenmek, çoğaltılmak, çoğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak, kiralanmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak, telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz. Rapor, ancak kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

ISBN:

Yayın Yılı:

Sayfa Sayısı: 42

*Nişantaşı Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi

İÇİNDEKİLER

TABLolar	iii
ŞEKİLLER	iv
1. KISALTMALAR ve TANIMLAR	1
1.1. Kısaltmalar	1
1.2. Tanımlar	1
2. YÖNETİCİ ÖZETİ	2
3. GİRİŞ	5
4. PROGRAM HAKKINDA GENEL BİLGİLER	6
4.1. Programın Tanım ve Kapsamı	6
4.2. Programın Amaç, Öncelik ve Performans Göstergeleri	7
5. PROGRAMIN SONUÇLARI	9
5.1. Bütçe Gerçekleşmeleri	9
5.2. Proje Başvuruları, Sözleşme İmzalanan ve Tamamlanan Projelere İlişkin İstatistik Bilgiler	9
6. PROGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ	13
6.1. Değerlendirmede Kullanılan Yöntem	13
6.2. Amaç ve Öncelikler Kapsamında Hedeflere Ulaşılma Düzeyi	15
6.3. Değerlendirme Kriterleri Kapsamında Programın İncelenmesi	16
6.3.1. İlgililik	17
6.3.2. Etkinlik	20
6.3.3. Etkililik	26
6.3.4. Etki	29
6.3.5. Sürdürülebilirlik	31
7. SONUÇ ve DEĞERLENDİRMELER	34
8. EKLER	36
9. KAYNAKÇA	42

TABLULAR

Tablo 1	Program Künyesi
Tablo 2	Programın Amaç �ncelik ve Performans Göstergeleri
Tablo 3	Programın Bütçe Gerçekleşmeleri
Tablo 4	Programa Başvuran ve Tamamlanan Proje Sayıları
Tablo 5	Proje Yararlanıcıları ve Proje İsimleri
Tablo 6	Amaç ve �ncelikler Kapsamında Hedef Gerçekleşmeleri
Tablo 7	Projelerin Program Amaç ve öncelikleri ile İlgililiği
Tablo 8	Programın Bölgesel ve Ulusal Plan ve Politikalar ile İlgililiği
Tablo 9	Projelerin Bütçe Gerçekleşmeleri

ŞEKİLLER

Şekil 1	Başvuru Sahiplerinin Hukuki Statülerine Göre Dağılımı
Şekil 2	Sözleşme İmzalanan ve Tamamlanan Proje Sahiplerinin Hukuki Statülerine Göre Dağılımı
Şekil 3	Değerlendirme Modeli
Şekil 4	Değerlendirme Kriterleri
Şekil 5	Genel Etkinlik Değerlendirmesi
Şekil 6	Genel Etkinlik Düzeyine Etki Eden Faktörler
Şekil 7	Ekonomik Etkinlik Değerlendirmesi
Şekil 8	Yararlanıcıların Programdan Haberdar Olma Yolları
Şekil 9	Süreç Etkinliği Değerlendirmesi
Şekil 10	Program Çıktı ve Sonuçları ile Ulaşılan Program Amaç ve Öncelikleri
Şekil 11	Etkililik Düzeyine Olumlu Etki Eden Faktörler
Şekil 12	Etkililik Düzeyine Olumsuz Etki Eden Faktörler
Şekil 13	Sosyal Etki Değerlendirmesi
Şekil 14	Ekonomik Etki Değerlendirmesi
Şekil 15	Çevresel Etki Değerlendirmesi
Şekil 16	Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi
Şekil 17	Proje Faaliyetlerinin Devam Etmeme Neden

1. KISALTMALAR ve TANIMLAR

1.1. Kısaltmalar

AB	Avrupa Birliği
İSTKA	İstanbul Kalkınma Ajansı
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
s	Sayı
vd.	ve diğerleri
YEN	Yenilikçi İstanbul Mali Destek Programı

1.2.Tanımlar

Ajans	T.C. İstanbul Kalkınma Ajansı
Faydalanıcı:	Proje sonuçlarından doğrudan veya dolaylı etkilenecek gerçek veya tüzel kişiler.
İştirakçi	Başvuru sahibi ya da ortakların uygunluk kriterlerini karşılama mecburiyeti olmadığı halde projenin yürütülmesine katkıda bulunan taraf.
Ortak	Başvuru sahibine projenin hazırlık ve uygulama aşamalarında destek veren ve rehberde belirtilen uygunluk kriterlerini sağlayan kuruluş.
Program	İçeriği ve kuralları Kalkınma Ajansları destek mevzuatı ve bu başvuru rehberi ile belirlenen mali destek programı.
Proje	Destekten yararlanmak üzere Ajansa sunulan belli bir amacı, bütçesi ve süresi olan düzenli faaliyetler bütünü.
Yararlanıcı	Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde Ajanstan destek almaya hak kazanan gerçek veya tüzel kişiler

2. YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu rapor, İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)'nca 2014 yılında çağrısı gerçekleştirilmiş olan Yenilikçi İstanbul Mali Destek Programı (YEN)'nin değerlendirilmesine yönelik hazırlanmıştır. İlgili program, 10. Kalkınma Planı (2014-2018) kapsamında *yenilikçi üretim, istikrarlı büyüme* ile İstanbul Bölge Planı (2014-2023) kapsamında *küresel ekonomide söz sahibi, yüksek katma değer üreten, yenilikçi ve yaratıcı ekonomi* gelişme eksenleri ve stratejik amaçları doğrultusunda küresel ekonomide rekabet edebilme gayesiyle İstanbul'da yaratıcılığa ve yenilikçiliğe ağırlık verilerek katma değeri yüksek üretim yapısına geçilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda kâr amacı gütmeyen kuruluşların uygun başvuru sahibi olarak belirlendiği program, katma değeri, teknoloji ve bilgi yoğunluğu yüksek ürün ve hizmetler ile İstanbul'un küresel ekonomide söz sahibi olabilmesi için yenilik ve yaratıcılık odaklı ekonomik yapının benimsenmesi ve bu doğrultuda İstanbulluların yenilik üretme ve yaratıcılık kapasitelerinin geliştirilmesini hedeflemiştir. Söz konusu hedefe 4 öncelik çerçevesinde ulaşılabilecek öngörülmüş, program kapsamında desteklenen yararlanıcılar bu öncelikleri gözeterek programa katkı sunmuşlardır:

- **Öncelik 1:** İstanbul'un yüksek katma değerli ürün ve hizmetlerle küresel değer zincirinde üst sıralarda yer alabilmesi için özgün tasarım ve yenilik faaliyetlerinin artmasını sağlayacak; bilgi ve yenilik üretmeye ve yaratıcılığa imkân verecek ve bunlara dayalı girişimciliği geliştirecek iş birliği ağlarının, kümelenmelerin, ortak kullanım alanlarının ve ara yüz mekanizmalarının oluşturulması ve geliştirilmesi.
- **Öncelik 2:** Yenilik ve yaratıcılığın ticarileşerek ekonomik değere dönüştürülmesine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi.
- **Öncelik 3:** İstanbul'da yaşam kalitesinin yükseltilmesi için kentsel hizmetlerde yenilikçi uygulamaların geliştirilerek hayata geçirilmesinin sağlanması.
- **Öncelik 4:** İstanbul'da yaratıcı ve yenilik üretebilen ve bunlardan doğan fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunması ve ticarileşmesi konusunda bilinç ve farkındalık sahibi insan kaynağının geliştirilmesi.

Bu çerçevede toplam bütçesi 25.000.000,00 TL olarak ilan edilmiş olan programa 116 proje başvurmuş, bunlardan 24 proje başarılı bulunarak sözleşme imzalanmıştır. Sözleşme imzalanması ile program bütçesinin yaklaşık %64'ü olan 16.121.108,04 TL sözleşmeye bağlanmış, nihayetinde gerçekleşen toplam destek tutarı ise program bütçesinin yaklaşık %57'si olan 14.256.038,66 TL olarak kalmıştır.

Program, nicel ve nitel veri toplama yönteminin bir arada kullanıldığı karma yöntem benimsenerek dünya genelinde özellikle kamu müdahalelerinin değerlendirilmesinde ortak bir referans noktası haline gelmiş olan Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD) kriterlerinin esas teşkil ettiği ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan "Kalkınma Ajanslarının Uygulanan Mali Desteklerin Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar" tarafınca belirlenmiş olan aşağıda sıralı 5 kriter çerçevesinde değerlendirilmiştir:

- İlgililik
- Etkinlik

- Etkililik
- Etki
- Sürdürülebilirlik

İlgililik kriteri kapsamında i) projelerin program amaç ve öncelikleri ile uyum ve tutarlılığı ile ii) program amaç ve önceliklerinin hem teklif çağrısı hem de teklif çağrısı sonrası dönemdeki bölgesel ve ulusal plan ve politikalar ile uyum ve tutarlılığı olmak üzere 2 unsur değerlendirilmiştir. İlk unsura göre esasen başvuru aşamasında yapılan değerlendirmelerde projelerin en az 1 öncelik ile ilişkili olması ve ilgililik kriterinden en az 18 puan alması, başarılı olma koşulları arasında listelenerek zorunlu tutulmuştur. Programın nihai yararlanıcısı olan 18 projenin 20,25 (en az 18,00; en çok 22,50) olarak gerçekleşmiş olan ilgililik puanı ortalaması, projelerin program amaç ve öncelikleri ile uyumlu ve tutarlı olduğunu göstermektedir. İkinci unsura göre program amaç ve önceliklerinin teklif çağrısı dönem bakımından 10. Kalkınma Planı (2014-2018) ve İstanbul Bölge Planı (2014-2023) ile teklif çağrısı sonrası dönem bakımından ise 11. Kalkınma Planı (2019-2023) ve İstanbul Bölge Planı (2014-2023) olmak üzere bölgesel ve ulusal plan ve politikadaki gelişme eksenini ve stratejik amaç(lar) ve hedef(ler) ile ilgili olduğu görülmektedir.

Etkinlik kriteri kapsamında, uygulanan desteklerden elde edilen çıktı ve sonuçların kullanılan kaynaklarla (girdiler) ne derecede orantılı olduğu ele alınarak i) program hibe miktarı, talep edilen bütçe miktarı ve ajans destek miktarı açısından ekonomik etkinlik, ii) proje bazlı bütçe gerçekleştirme oranları açısından operasyonel etkinlik, iii) başvuru, değerlendirme, uygulama ve izleme süreçleri açısından süreç etkinliği olmak üzere 3 unsur değerlendirilmiştir. Anket verilerine göre program hibe miktarının %90, talep edilen bütçe miktarının %100, ajans destek miktarının %90 oranlarında yeterli gerçekleşmiş olması, ekonomik etkinliğin her 3 unsur açısından da çok yüksek olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte program sonunda bütçe gerçekleştirme oranı ortalaması, %86,68 (en az 59,91; en çok 99,28)'dir. Bu oran, operasyonel etkinliğin karşılığı olup projelerini tamamlamış yararlanıcıların sözleşmelerindeki destek miktarının çok büyük kısmı olan %86,68'ini kullanabildiği anlamına gelmektedir. Son olarak süreç etkinliği kapsamında başvuru, değerlendirme, uygulama ve izleme süreçlerinin sırasıyla %100-%78-%62 memnuniyet oranlarında gerçekleşmiş olması, başvuru aşamasında etkinlik yüksekken değerlendirme ile uygulama ve izleme aşamalarında etkinliğin nispeten düşük olduğunu göstermektedir. Tüm bu değerlendirmeler, etkinliği detayları ile sunmakla birlikte programın genel etkinliği değerlendirildiğinde program hedef gerçekleştirme oranı ortalaması ile program bütçe gerçekleştirme oranı ortalaması arasındaki fark, anlamlı bir gösterge olmaktadır. Buna göre programın hedef gerçekleştirme oranı ortalamasının %105 olarak diğer yandan programın bütçe gerçekleştirme oranı ortalamasının %86,68 olarak gerçekleşmiş olması bütçenin %86,68'inin kullanılarak %105 oranında performans elde edildiği, başka bir deyişle hedeflerin yaklaşık %18 oranında üstüne çıkılarak gerçekleştirildiği anlamına gelmektedir.

Etkililik kriteri kapsamında elde edilen çıktı ve sonuçlar ile programın amaç ve önceliklerinin karşılaştırması yapılmıştır. Program genelinde %105 olarak gerçekleşmiş olan ve aynı zamanda program etkililik oranı olarak da kabul edilen hedef gerçekleştirme oranı ortalaması kapsamında elde edilen çıktı ve sonuçlar ile ulaşılmış olan programın amaç ve önceliklerinden öngörülüp gerçekleştirilenlerin ortalamasının %48; öngörülmeyip gerçekleştirilenlerin ortalamasının %0; öngörülüp gerçekleştirilemeyenlerin ortalamasının %2; öngörülmeyip gerçekleştirilmeyenlerin ortalamasının ise %50 olduğu görülmektedir. Öte yandan program genelinde öne çıkan performans göstergeleri

kapsamında 6.791 kişi eğitim almış, 931 kişi seminer vb. etkinliklerden faydalanmıştır. Ayrıca 61 adet ortak kullanım alanı kurulmuş/geliştirilmiş, 48 adet kurum ile ortaklık/iş birliği yapılmıştır. Program kapsamında ticarileştirme, girişimcilik kapasitesi artırma ve iş geliştirmeye yönelik olarak düzenlenen faaliyetlerden faydalanan kişi sayısı ise 3.816'dır. Bununla birlikte 9 adet yenilikçi kentsel hizmet uygulaması geliştirilmiş ve 59 yeni personel istihdamı sağlanmıştır. Dahası 2 adet patent ve tescil başvurusu yapılmıştır. Son olarak yaygınlaştırma ve görünürlük faaliyetleri açısından hedef değerlerin hayli üstüne çıkılarak maksimum fayda sağlanmıştır.

Etki kriteri kapsamında projelerin uygulama aşamalarında ve uygulamaların tamamlanmasını müteakip olumlu ya da olumsuz, beklenen veya beklenmeyen, doğrudan ya da dolaylı şekilde ortaya çıkan değişiklikler ele alınarak i) sosyal etki, ii) ekonomik etki, iii) çevresel etki olmak üzere 3 unsur değerlendirilmiştir. Gerek anket verilerinden gerekse derinlemesine görüşmeler ve odak grup görüşmelerinden hiçbir yararlanıcının olumsuz bir etki tecrübe etmediği görülmektedir. Bununla birlikte paydaşlarla ilişki geliştirmeye yönelik kazanılan değişikliklere karşılık gelen sosyal etki kapsamında yararlanıcıların %89'unun, hedef grup üstündeki iktisadi değişikliklere karşılık gelen ekonomik etki kapsamında yararlanıcıların %65'inin, çevresel sonuçlardaki değişikliklere karşılık gelen çevresel etki kapsamında ise yararlanıcıların %43'ünün etkinin varlığını belirttikleri görülmektedir.

Sürdürülebilirlik kriteri kapsamında proje çıktı ve sonuçlarının destek tamamlandıktan sonra da devam ettirilebilir durumu değerlendirilmiştir. Gerek anket verilerinden gerekse derinlemesine görüşmeler ve odak grup görüşmelerinden faaliyetlerin tamamı (%100) artarak, çeşitlenerek veya kısmen devam etmekte, ya da faaliyetler devam etmese de proje süresince uygulanan faaliyetlerin faydalarının devam etmektedir. Dolayısıyla proje faaliyetlerinin tümü faaliyet ya da etki olarak sürdürülebilir niteliktedir.

Bu rapora konu olan çalışma temel kısıtları bağlamında değerlendirildiğinde ilk olarak programın uygulanma tarihi üzerinden yaklaşık 7 yıl geçmiş olması ve projelerden sorumlu olan kişilerin pozisyon değişikliği ve kurum/kuruluştan ayrılmaları gibi nedenlere kendilerine ulaşılması noktasında yaşanan zorluklar ile ulaşılabilen kişilerin proje detaylarıyla ilgili bilgilerinin yeterli ve/veya güncel olmayışı öne çıkmaktadır. Buna bağlı olarak çalışmanın temel veri kaynaklarından olan anketlerde ve görüşmelerde yararlanıcı beyanına dayanan sorular için ancak hafızalarda kalan yanıtlar alınmıştır. Nihayetinde elde edilen veriler ise boylamsal olmaktan öte kesitsel bir bakış sunmaktadır. Ayrıca program performans göstergelerinde hedef değerler ifade edilmiş olmakla birlikte hedef değerlerin ölçülmek istendiği performans göstergelerinin projelerde açık ifade edilmemiş olması programın hedeflere ulaşma düzeyini belirlemeyi güçleştirmiştir. Bununla birlikte gerçekleşen toplam destek tutarının ilan edilen program bütçesinin yaklaşık %57'si ile sınırlı kalmış olması da projelerin başarılarından bağımsız olarak programın etkinliğinin belirlenmesini güçleştiren nedenlerdendir. Son olarak gerek anketlere gerekse görüşmelere beklenen sayıda yararlanıcı katılımının gerçekleşmemiş olması da bir kısıt olarak sunulabilmektedir.

3. GİRİŞ

Bir devlet kurumu veya temsilcileri tarafından ilan edilen belirli bir konuyla ilgili yasa(lar), düzenleyici önlem(ler), eylem plan(lar)ı ve finansman öncelik(ler)i sistemi olan kamu politikalarının değerlendirilmesi, dünya genelinde 1960'lı yıllardan bu yana sürekli geliştirilerek teşvik edilegelen bir yönetim aracıdır. Özellikle, sınırlı kamu kaynaklarının kullanılmasıyla uygulanan destek politikalarının değerlendirilmesi, ilgili destek yoluyla gerçekleşen müdahalenin hedeflenen etkiye ulaşma ve maliyetine oranla fayda üretme başarısının hesaplanmasını sağlayarak ilgili politikaların iyileştirilmesine ve başarı oranını artıracak yeni uygulama ve yöntemlerin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Ülkemiz özelinde program sonrası değerlendirme çalışmaları ile Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nin 47. maddesi (Resmî Gazete, 08.11.2008. Sayı: 27048) gereğince Ajanslar tarafından desteklenen proje ve faaliyetlerin bölge kalkınması bakımından doğurduğu etki ve sonuçların analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Ajanslar tarafından yürütülen desteklerin uygulaması tamamlandıktan sonra elde edilen çıktı ve sonuçlar; üst ölçekli planlar, bölge planı ve ilgili destek programında belirlenen amaç, öncelik ve hedeflere ne düzeyde yaklaşıldığını ölçmek üzere değerlendirilmektedir. Program sonrası değerlendirmeler, dünya genelinde özellikle kamu müdahalelerinin değerlendirilmesinde ortak bir referans noktası haline gelmiş olan OECD kriterlerinin esas teşkil ettiği Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan "Kalkınma Ajansları Uygulanan Mali Desteklerin Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar" tarafınca da benimsenmiş olan ilgililik, etkinlik, etkililik, etki, sürdürülebilirlik kriterleri çerçevesinde yapılmaktadır.

Bu arka plan göz önünde bulundurularak 2014 Yılı Yenilikçi İstanbul Mali Destek Programı (YEN) uygulama sonuçlarının değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmada öncelikle programın tanım ve kapsamı ile programın amaç, öncelik ve performans göstergelerini kapsayan genel bilgiler aktarılmıştır. Daha sonra bütçe gerçekleştirmeleri ile proje başvuruları, sözleşme imzalanan ve tamamlanan projelere ilişkin istatistiki bilgileri kapsayan program sonuçlarına yer verilmiştir. Bunları takiben değerlendirmede kullanılan yöntem açıklanarak değerlendirme kriterleri kapsamında program incelenmiştir. Son olarak değerlendirme sonuçları özetlenerek gelecekteki program tasarımlarına yönelik öneriler sunulmuştur.

4. PROGRAM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

4.1. Program Tanım ve Kapsamı

Programın tanım ve kapsamı niteliğinde program künyesi, Tablo 1’de özetlenmektedir:

Tablo 1. Program Künyesi

Program Adı	Yenilikçi İstanbul Mali Destek Programı
Program Referans Kodu	ISTKA/2014/YEN
Uygun Başvuru Sahipleri	Valilik, kaymakamlıklar, kamu kurumları, yerel yönetimler, büyükşehir belediyesi daire başkanlıkları, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, birlikler, odalar, meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşları gibi bölgede faaliyet gösteren kâr amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlar.
Program Destek Tutarı	25.000.000 TL
Proje Başına Destek Tutarı	Asgari Tutar: 200.000 TL Azami Tutar: 1.500.000 TL
Proje Başına Destek Oranı ¹	Asgari Oran: %25 Azami Oran: %90
Proje Süresi ²	Asgari Süre: 6 ay Azami Süre: 12 ay
Yer ³	İstanbul (Düzyey 2 Bölgesi)
Proje Son Başvuru Tarihi	21.02.2014

Kaynak: Yenilikçi İstanbul Mali Destek Programı 2014 Yılı Teklif Çağrısı Başvuru Rehberi

¹ Hiçbir desteğin, proje bütçesinin %25’inden az ve %90’ından fazla olamayacağı belirtilerek bu oranların dışında kalan destek taleplerini içeren proje teklifleri değerlendirmeye alınmamıştır. Proje bütçesinin geri kalan tutarının başvuru sahibi tarafından eş finansman olarak karşılanması öngörülmüş; eş finansmanının proje ortaklarından, iştirakçilerden ve/veya üçüncü taraflardan sağlanacak nakdi katkılar ile karşılanabilmesinin mümkün olduğu belirtilmiştir. Aynı katkılar ise eş finansman olarak kabul edilmemiştir.

² Bu sürenin, sözleşmenin tüm taraflarca imzalandığı günden bir sonraki gün itibarıyla başlayacağı belirtilmiştir.

³ Temel faaliyetler Bölge içinde gerçekleştirilmek koşuluyla proje amaçları doğrultusunda sergi, konferans, fuar ve benzeri etkinliklere katılımın gerekli olduğu durumlarda Bölge dışına çıkabilmesi uygun görülmüştür.

4.2. Programın Amaç, Öncelik ve Performans Göstergeleri

Programın amaç, öncelik ve performans göstergeleri, Tablo 2’de özetlenmektedir:

Tablo 2. Programın Amaç, Öncelik ve Performans Göstergeleri

Programın Amacı	Katma değeri, teknoloji ve bilgi yoğunluğu yüksek ürün ve hizmetler ile İstanbul’un küresel ekonomide söz sahibi olabilmesi için yenilik ve yaratıcılık odaklı ekonomik yapının benimsenmesi ve bu doğrultuda İstanbulluların yenilik üretme ve yaratıcılık kapasitelerinin geliştirilmesi.
Programın Önceliği	<p>Öncelik 1: İstanbul’un yüksek katma değerli ürün ve hizmetlerle küresel değer zincirinde üst sıralarda yer alabilmesi için özgün tasarım ve yenilik faaliyetlerinin artmasını sağlayacak; bilgi ve yenilik üretmeye ve yaratıcılığa imkân verecek ve bunlara dayalı girişimciliği geliştirecek işbirliği ağlarının, kümelenmelerin, ortak kullanım alanlarının ve ara yüz mekanizmalarının oluşturulması ve geliştirilmesi.⁴</p> <p>Öncelik 2: Yenilik ve yaratıcılığın ticarileşerek ekonomik değere dönüştürülmesine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi.⁵</p> <p>Öncelik 3: İstanbul’da yaşam kalitesinin yükseltilmesi için kentsel hizmetlerde yenilikçi uygulamaların geliştirilerek hayata geçirilmesinin sağlanması.⁶</p> <p>Öncelik 4: İstanbul’da yaratıcı ve yenilik üretebilen ve bunlardan doğan fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunması ve ticarileşmesi konusunda bilinç ve farkındalık sahibi insan kaynağının geliştirilmesi.⁷</p>
Program Performans Göstergeleri⁸	<ol style="list-style-type: none">1) Program kapsamında kurulan/geliştirilen ortak kullanım alanı ve ara yüz sayısı (12 Adet).2) Program kapsamında kurulan/geliştirilen ortak kullanım alanlarından ve ara yüzlerden yararlanan kurum/işletme sayısı (200 Adet).3) Program kapsamında kurulan/geliştirilen iş birliği platformu, iş birliği ağı ve kümelenme sayısı (15 Adet).4) Program kapsamında ortaklık kuran/iş birliği yapan kurum sayısı (60 Adet).5) Program kapsamında ticarileştirme, girişimcilik kapasitesi artırma ve iş geliştirmeye yönelik olarak düzenlenen faaliyet sayısı (30 Adet).6) Program kapsamında ticarileştirme, girişimcilik kapasitesi artırma ve iş geliştirmeye yönelik olarak düzenlenen faaliyetlerden faydalanan kurum/ işletme sayısı (250 Adet).7) Program kapsamında ticarileştirme, girişimcilik kapasitesi artırma ve iş

⁴ Öncelik 1 çerçevesinde, Bölge’de yüksek katma değer yaratan, yenilik ve yaratıcılığa dayalı faaliyetlerin artması, sonrasında ticarileşerek Bölge ve ülke için ekonomik değer yaratması amacıyla üniversiteler ve özel sektör arasında iş birliği ağlarının, kümelenmelerin, bilgi ve teknoloji transferinin gerçekleşmesini sağlayacak ara yüz mekanizmalarının oluşturulması gerekliliğinden yola çıkmıştır.

⁵ Öncelik 2 çerçevesinde, yenilik ve yaratıcılığa dayalı faaliyetlerin ticarileştirilmesi ve ekonomik değer yaratması amacıyla girişimcilik kapasitesinin artırılması ve iş geliştirilmesini teşvik edilmesine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi gerekliliğinden yola çıkmıştır.

⁶ Öncelik 3 çerçevesinde, başta İstanbullular olmak üzere, çok sayıdaki ulusal ve uluslararası ziyaretçiye sunulan kentsel hizmetlerin çeşitliliğinin, kalitesinin, erişilebilirliğinin İstanbul’da yaşam kalitesini belirlediği gerçeğinden yola çıkmıştır.

⁷ Öncelik 4 çerçevesinde, Bölgede yenilik ve yaratıcılık çalışmalarından elde edilen fikri ve sınai hakların korunması ve doğru yönetiminin, çıktılarının ticarileştirilmesi ve ekonomik değere dönüşmesi bakımından önemini vurgulamaya yönelik faaliyetlerin desteklenmesi gerekliliğinden yola çıkmıştır.

⁸ Bu göstergelerin, başvuru sahipleri için bütünüyle bağlayıcı nitelikte olmadığına vurgu yapılarak yetersiz görülmesi durumunda ulaşılabilir ve gerçekçi olmak koşuluyla farklı göstergelerin de belirlenebileceğine dikkat çekilmiştir.

geliştirmeye yönelik olarak düzenlenen faaliyetlerden faydalanan kişi sayısı (500 Adet).

8) Program kapsamında geliştirilen ve hayata geçirilen yenilikçi kentsel hizmet uygulaması sayısı (10 Adet).

9) Fikri mülkiyet haklarının korunması ve yönetimi konusunda bilgilendirme, bilinçlendirme ve farkındalık yaratmaya yönelik eğitim, seminer, atölye çalışması ve benzeri etkinlik sayısı (20 Adet).

10) Fikri mülkiyet haklarının korunması ve yönetimi konusunda bilgilendirme, bilinçlendirme ve farkındalık yaratmaya yönelik eğitim, seminer, atölye çalışması ve benzeri etkinliklere katılan kişi sayısı (500 Kişi).

11) Fikri mülkiyet haklarının korunması ve yönetimi konusunda bilgilendirme, bilinçlendirme ve farkındalık yaratmaya yönelik eğitim, seminer, atölye çalışması ve benzeri etkinliklerin ortalama süresi (20 Saat/Kişi).

Kaynak: Yenilikçi İstanbul Mali Destek Programı 2014 Yılı Teklif Çağrısı Başvuru Rehberi

5. PROGRAMIN SONUÇLARI

5.1. Bütçe Gerçekleşmeleri

Programın bütçesi, 25.000.000 TL olarak ilan edilmiştir. Tablo 5'te sıralanan toplam 24 yararlanıcı ile sözleşmeye bağlanan projelerin toplam bütçesi, 20.925.665,94 TL olup sözleşmeye bağlanan toplam destek tutarı⁹ 16.121.108,04 TL olarak gerçekleşmiştir. Böylece ilan edilen program bütçesinin yaklaşık %64'ü sözleşmeye bağlanarak hibe edilmesi taahhüt edilmiştir. Bununla birlikte gerçekleşen toplam destek tutarı, 14.256.038,66 TL ile sınırlı kalmıştır. Bu tutar, sözleşmeye bağlanan toplam destek tutarının yaklaşık %88'i oranındadır. Bu durumda program bütçesi göz önünde bulundurularak artan kaynak, 10.743.961,34 TL olmuştur. Son olarak 4.804.557,90 TL olarak sözleşmeye bağlanan toplam eş finansman tutarının program sonunda 3.942.073,50 TL olarak gerçekleşmiş olması, sözleşme toplam eş finansman tutarının yaklaşık %82'sinin kullanıldığını göstermektedir. Nihayetinde program sonunda gerçekleşen toplam program bütçesi ise 18.198.112,16 TL olmuştur (Tablo 3).

Tablo 3. Programın Bütçe Gerçekleşmeleri

Program Bütçesi (TL)	Sözleşmeye Bağlanan Projelerin Toplam Bütçesi (TL)	Sözleşmeye Bağlanan Toplam Destek Tutarı (TL)	Sözleşme Toplam Eş Finansman Tutarı (TL)	Gerçekleşen Toplam Destek Tutarı (TL)	Gerçekleşen Toplam Eş Finansman Tutarı (TL)	Gerçekleşen Toplam Program Bütçesi (TL)
25.000.000,00	20.925.665,94	16.121.108,04	4.804.557,90	14.256.038,66	3.942.073,50	18.198.112,16

Kaynak: İSTKA İzleme ve Değerlendirme Birimi

5.2. Proje Başvuruları, Sözleşme İmzalanan ve Tamamlanan Projelere İlişkin İstatistik Bilgiler

Tablo 4; programa başvuran proje sayısını, başarısız bulunan proje sayısını, başarılı bulunan proje sayısını, feragat eden proje sayısını, sözleşme imzalanan proje sayısını, fesheden proje sayısını ve tamamlanan proje sayısını göstermektedir. Buna göre programa toplam 116 proje başvurmuş, bunlardan 89 proje başarısız bulunarak elenmiş, ön inceleme ile teknik ve mali değerlendirme sonucunda başarılı bulunan 27 proje, desteklenmeye hak kazanmıştır. Desteklenmeye hak kazanmış olup Ajans ile sözleşme imzalamaktan feragat etmiş olan 2 proje bulunduğundan program kapsamında başarılı bulunan 25 proje için destek sözleşmesi imzalanmıştır. İmza sonrasında da 1 proje feshedilmiş, kalan 24 yararlanıcının ise tümü, projelerini başarıyla tamamlamıştır.

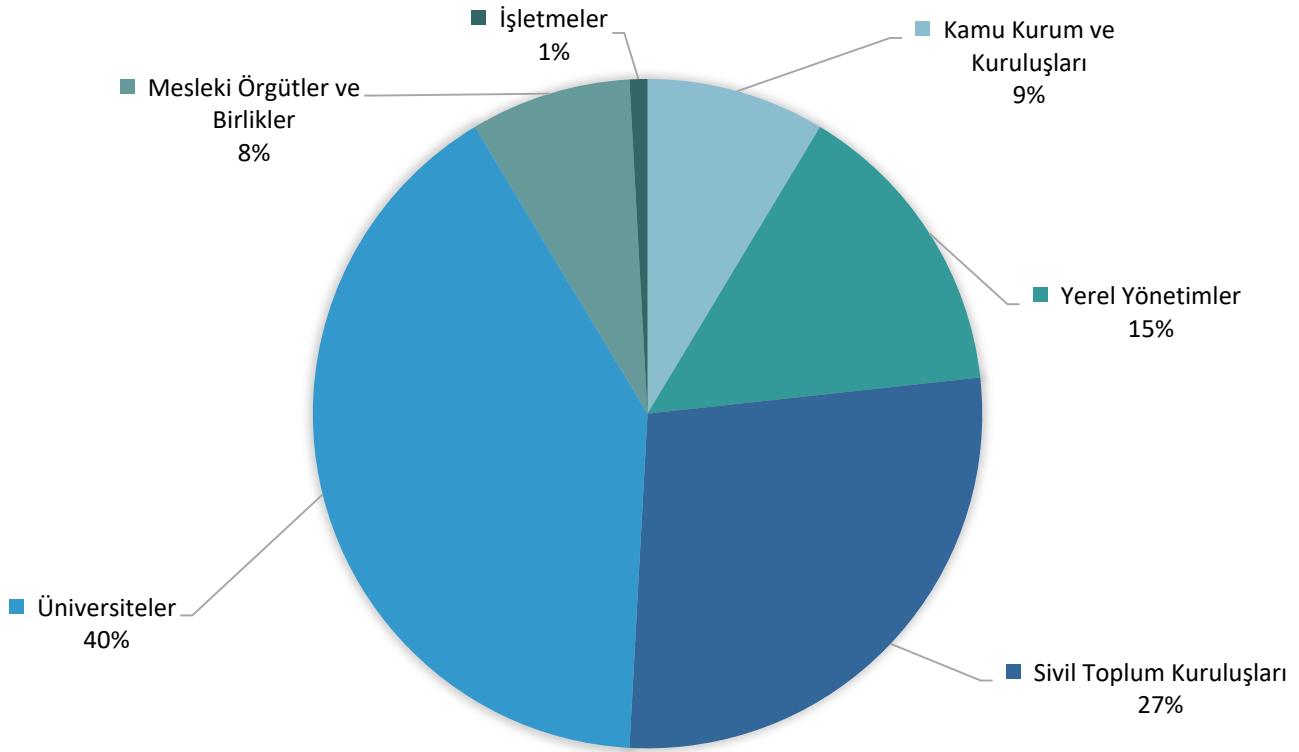
Tablo 4. Programa Başvuran ve Tamamlanan Proje Sayıları

⁹ Teminat şartını yerine getiren yararlanıcılara, destek tutarının %40'ı ön ödeme olarak sağlanmıştır. Ön ödeme sonrasında yapılan diğer ödemeler ise hak ediş esasına göre gerçekleştirilmiştir. Buna göre, ön ödeme tutarının ve aynı oranında sağlanan eş finansman tutarının usulüne uygun harcandığını gösteren belgelerin ara/nihai raporlarla birlikte Ajansa sunulmasının ve ilgili raporların Ajans tarafından incelenip onaylanmasının ardından (sözleşmede aksi belirtilmediği takdirde), ara ödemede destek miktarının %40'ı ve son ödemede de %20'si yararlanıcının banka hesabına 30 gün içinde aktarılmıştır.

Durum	Sayı
Başvuran Proje	116
Başarısız Bulunan Proje	89
Başarılı Bulunan Proje	27
Feragat Eden Proje	2
Sözleşme İmzalanan Proje	25
Fesheden Proje	1
Tamamlanan Proje	24

Kaynak: İSTKA İzleme ve Değerlendirme Birimi

Başvuru sahiplerinin hukuki statülerine göre dağılımı, Şekil 1'deki gibidir. Buna göre başvuru yapılan toplam proje sayısının yaklaşık %40'ına karşılık gelen 47 proje ile üniversiteler ilk sıradadır. Üniversiteleri, başvuru yapılan toplam proje sayısının yaklaşık %27'sine karşılık gelen 32 proje ile sivil toplum kuruluşları takip etmektedir. Yerel yönetimler ise 17 proje ile başvuru yapılan toplam proje sayısının yaklaşık %15'lik dilimini gerçekleştirmişlerdir. Bununla birlikte 10 proje %9'luk dilim dahilinde kamu kuruluşlarına, 9 proje de %8'lik dilim dahilinde mesleki örgütler ve birliklere aittir. Son olarak 1 proje ile işletmeler, başvuru yapılan toplam proje sayısının yaklaşık %1'lik payına sahip olmuşlardır.

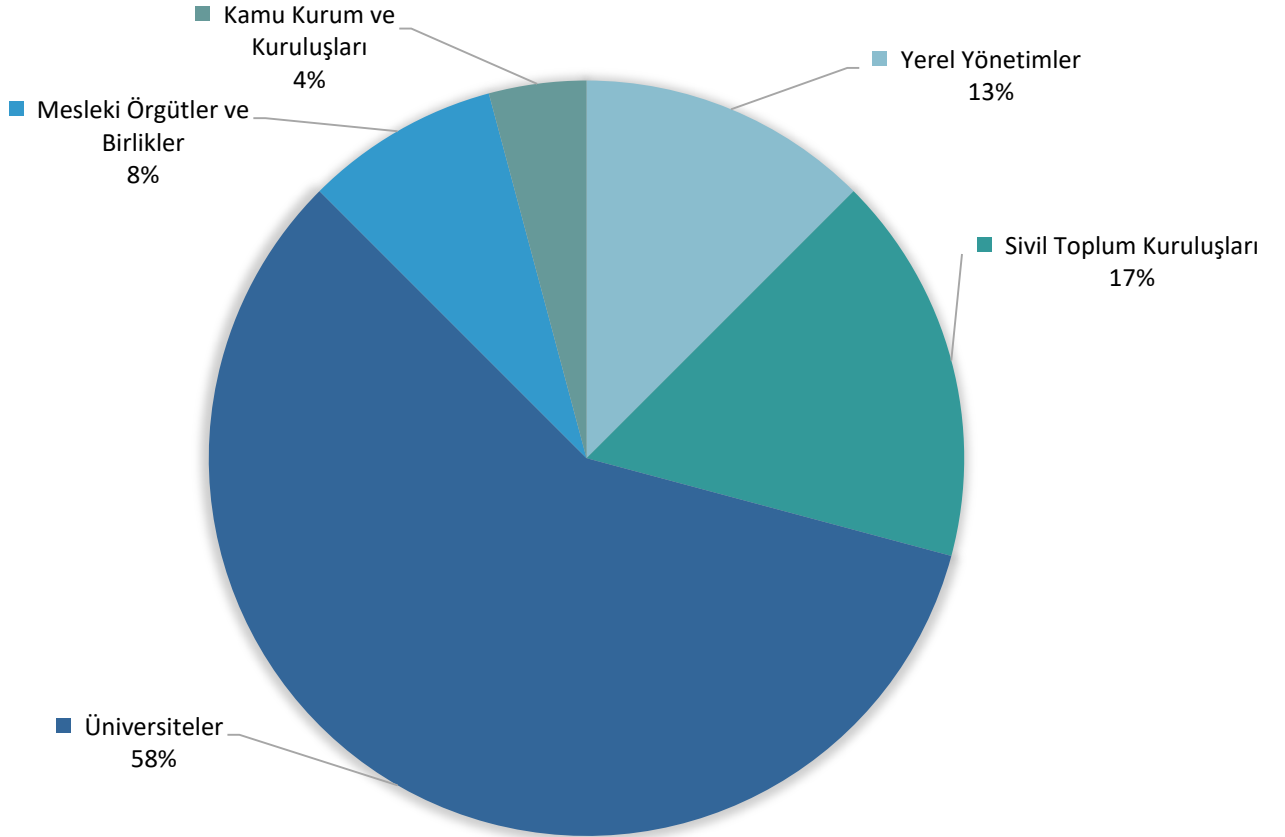

Şekil 1. Başvuru Sahiplerinin Hukuki Statülerine Göre Dağılımı

Başvurular, 1) ön inceleme ve 2) teknik ve mali değerlendirme aşamaları takip edilerek değerlendirilmiştir. Ön inceleme aşamasında, Ajans personeli tarafından projelerin rehberde belirtilmiş olan idari kontrol

listesinde sıralanan kriterleri sağlamaları bakımından idari kontrolü; başvuru sahibinin, ortakların ve projelerin rehberde belirtilmiş olan uygunluk kontrol listesinde sıralanan kriterleri sağlamaları bakımında uygunluk kontrolü yapılmıştır. Teknik ve mali değerlendirme aşamasında ise bağımsız değerlendiriciler ve değerlendirme komitesi tarafından başvurular rehberde verilen değerlendirme tablosundaki kriterlerin sağlanması bakımından ele alınmıştır.

Değerlendirme sonucunda başarılı bulunarak desteklenmeye hak kazanmış olup Ajans ile sözleşme imzalamaktan feragat etmiş 2 proje ve destek sözleşmesi imzalanması sonrası fesheden 1 proje haricinde tamamlanan 24 proje sahibinin hukuki statülerine göre dağılımı, Şekil 2'deki gibidir. Buna göre toplam proje sayısının yaklaşık %58'sine karşılık gelen 14 proje ile üniversiteler ilk sıradadır. Üniversiteleri, destek sözleşmesi imzalanan toplam proje sayısının yaklaşık %17'sine karşılık gelen 4 proje ile sivil toplum kuruluşları takip etmektedir. Yerel yönetimler ise 3 proje ile destek sözleşmesi imzalan toplam proje sayısının yaklaşık %13'lük dilimini gerçekleştirmişlerdir. Mesleki örgütler ve birliklerin payı ise 2 proje ile %8'dir. Son olarak 1 proje ile kamu kurum ve kuruluşları, destek sözleşmesi imzalan toplam proje sayısının yaklaşık %4'lük payına sahip olmuşlardır.

Şekil 2. Sözleşme İmzalanan ve Tamamlanan Proje Sahiplerinin Hukuki Statülerine Göre Dağılımı

Nihayetinde program çerçevesinde destek sözleşmesi imzalanan ve tamamlanan 24 proje yararlanıcısı ve proje isimleri, Tablo 5'te sıralanmaktadır.

Tablo 5. Proje Yararlanıcıları ve Proje İsimleri

Proje Kodu	Yararlanıcı	Proje İsmi
YEN 09	İstanbul Sanayi Odası	İstanbul Sanayi İnovasyon Endeksi
YEN 16	Yıldız Teknik Üniversitesi	Siber Güvenlik ve Biyometrik Araştırmalar Danışmanlık ve Test Merkezi
YEN 18	İstanbul Elektrik Tünel Tramvay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Akıllı Toplu Ulaşım Sistemi ile Toplu Taşımada Hizmet Kalitesinin Arttırılması
YEN 26	T.C. Maltepe Üniversitesi	Aktif ve Akıllı Yaş Alma Merkezi Projesi “Yaşlılıkta Zihinsel Düzeyin Korunması” Amaçlı Yenilikçi Sosyal İş Modeli
YEN 28	İTÜ Kimya-Metalurji Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü	Arı Ürünleri Mükemmeliyet Merkezi (Araştırmacı Arılar)
YEN 33	İstanbul Şehir Üniversitesi	Kişisel Arşivlerde İstanbul Belleği
YEN 39	İstanbul Kültür Sanat Vakfı	İKSV Yenilikçilik Merkezi Kurulumu
YEN 58	Eyüp Belediyesi	Camilerde İşitme Halka Döngü Sistemi Kullanılarak Etkin İşitme Mekanizmasının Oluşturulması
YEN 60	İstanbul Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	İstanbul Kentsel Yaşam Kalitesi Gösterge Monitoring Merkezi
YEN 63	Galata İş Melekleri Ağı Derneği	Ulusal/Uluslararası Mentörlük ve Melek Yatırımcı Ağı Oluşturulması
YEN 65	Afet Yönetimi Eğitim ve Araştırma Derneği	Tele Kardiyoloji Projesi
YEN 72	Sabancı Üniversitesi, Nanoteknoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi	İstanbul Havaçılık Sektörü Yenilikçi İş birliği Platformu
YEN 75	İstanbul Ticaret Üniversitesi	Canlan İstanbul: Animasyon Girişimcilik Programı
YEN 76	Piri Reis Üniversitesi	Gemi İnşa Sanayii Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesi Geliştirme Merkezi ve Sertifikasyon Programı
YEN 84	Bezmialem Vakıf Üniversitesi	İstanbul Fitoterapi Eğitim, Araştırma ve Uygulama Merkezi Kurulması
YEN 88	Okan Üniversitesi Ulaştırma Teknolojileri ve Akıllı Otomotiv Sistemleri Uygulama ve Araştırma Merkezi	Yenilikçi ve Sürdürülebilir Elektrikli ve Hibrit Araç Teknolojileri Geliştirme ve Kümelenme Merkezi
YEN 89	İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı	Osmanlı Dönemi Süreli Yayınlarının Sayısallaştırılması
YEN 91	İstanbul Teknik Üniversitesi	Nano Teknolojik Membranlı Halk Sağlığı Tarama ve Teşhis Nebulizatoru (Nefes)
YEN 93	Üsküdar Üniversitesi	Toksik ve Bağımlılık Yapan Maddelerin Kanıta Dayalı Tayin, Tarama ve Danışma Merkezi
YEN 98	İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği	Endüstriyel Tasarımda Toplam Kalite ve İnovasyon (ETKİ)
YEN 102	Dr. Siyami Ersek Hastanesi Vakfı	Kelebek Projesi
YEN 103	Özyeğin Üniversitesi	Sistemik Risk Yazılımı
YEN 109	İstanbul Bilgi Üniversitesi / VCD (Görsel İletişim Tasarımı) Bölümü	Dijital Deneyimler Kolektifi: Yenilikçi Yetenek ve Girişimcilik Kuvvüzü
YEN 112	İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi	Hayata Bir Çocuk Bir Çocuğa Hayat

Kaynak: İSTKA İzleme ve Değerlendirme Birimi

6. PROGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

6.1. Değerlendirmede Kullanılan Yöntem

Programının değerlendirilmesinde kullanılan yöntemi de içeren ve bilimsel gerekçelere dayalı değerlendirme modeli, Şekil 3'teki gibidir. Buna göre sırasıyla planlama, veri toplama, veri analizi ve raporlama olmak üzere aşağıda açıklanan 4 aşama takip edilmiştir.

Planlama: Değerlendirmenin ilk aşaması olarak planlama yapılmıştır. Proaktif bir yaklaşımla yaşamın dinamizminden kaynaklanan planlama ihtiyacı, tüm değerlendirme süreçlerinin temel ve ilk basamağı olarak kabul edilmektedir (OECD, 2021). Bu nedenle planlama aşamasında; değerlendirme amaç, öncelik ve hedefleri saptanmış, değerlendirme kriterleri incelenmiş, değerlendirme yöntemi belirlenmiş ve değerlendirme iş akışı oluşturulmuştur.

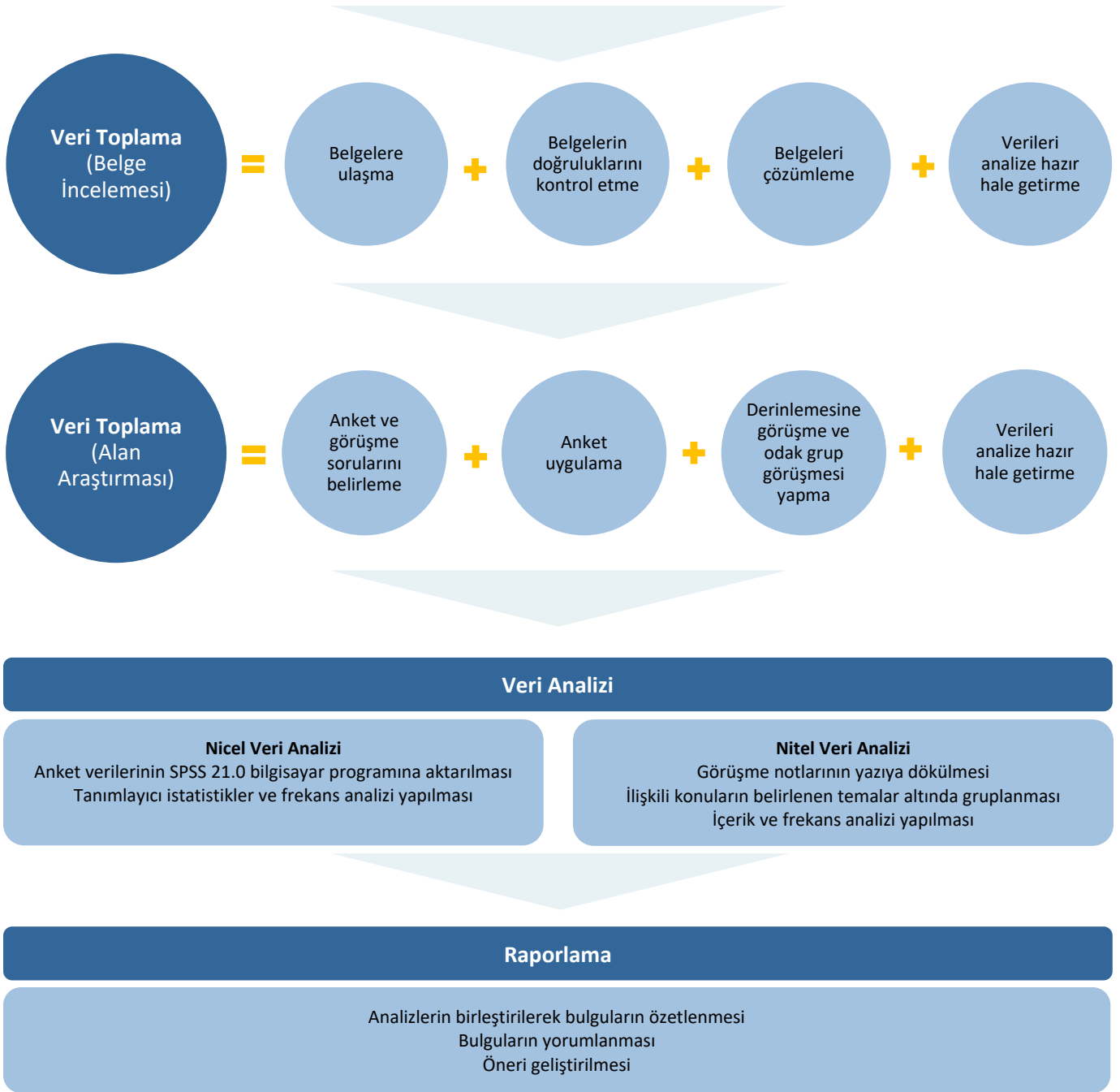
Veri Toplama: İkinci aşama, veri toplama aşamasıdır. Bu aşamada farklı tekniklerle nicel ve nitel veri toplama yönteminin bir arada kullanıldığı karma yöntem benimsenmiştir. Bunun temel nedeni, her iki yöntemin güçlü yönlerinden fayda sağlayarak daha bütüncül veri elde etme gayesidir. Bu bağlamda nicel veri toplanmasında, anket uygulama tekniği esas alınmıştır. Geniş kitlelere ulaşmada anket uygulama tekniği, fayda ve maliyet karşılaştırması açısından değeri yüksek bir araç olup (Nardi, 2018) araştırma kapsamında ihtiyaç duyulan bilginin en kısa sürede toplanmasında uygun tekniklerden biri olarak görülmüştür. Ankette açık uçlu, çoktan seçmeli ve değerlendirme ölçeği tipi olmak üzere toplam 34 adet soru yer almaktadır (Ek 1). Nitel verilerin toplanmasında ise öncelikle yazılı belgelerin içeriğinin sistematik olarak analizini mümkün kılan teknik olarak belge incelemesi (Leech ve Onwuegbuzie, 2007) gerçekleştirilmiştir. Böylece basılı ve elektronik dokümanlar olmak üzere ilgili tüm belgeler, konu hakkında bir anlayış oluşturmak ve ampirik bilgi geliştirmek için değerlendirilerek çözümlenmiştir. Nitel verilerin toplanmasında ayrıca derinlemesine bilgi elde etmekte etkin olan mülakat tekniğine (Smith ve Eatough, 2007) de başvurulmuştur. Bu amaçla oluşturulan temelde 5 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu (Ek 2) ile bazı soruların standartlaştırıldığı, bazı soruların da açık uçlu olarak bırakıldığı derinlemesine görüşmeler ile odak grup görüşmeleri yürütülmüştür.

Veri Analizi: Üçüncü aşama, veri analizinin gerçekleştirildiği aşamadır. Bu aşama elde edilen nicel veriler SPSS 21.0 bilgisayar programına aktarılarak tanımlayıcı istatistikler ve frekans analizi yapılmıştır. Nitel veriler kapsamında ise belge incelemesinden elde edilen veriler ve görüşme notları yazıya dökülerek ilişkili konular belirlenen temalar altında gruplanmış, içerik ve frekans analizi yapılmıştır. Nihayetinde nicel ve nitel verilerin birlikte analiz edilmesiyle bulgulara ulaşılmıştır.

Raporlama: Dördüncü ve son aşama, raporlama aşaması olmuştur. Raporlama aşamasında analizlerden elde edilen bulgular özetlenmiş, yorumlanmış ve sonraki programlar için öneriler geliştirilmiştir.

Planlama

Değerlendirme amaç, öncelik ve hedeflerinin saptanması
Değerlendirme kriterlerinin incelenmesi
Değerlendirme yöntem ve tekniklerinin belirlenmesi
Değerlendirme iş akışının oluşturulması

Şekil 3. Değerlendirme Modeli

6.2. Amaç ve Öncelikler Kapsamında Hedeflere Ulaşılma Düzeyi

Tablo 2’den takip edilebilecek program amaç ve öncelikleri kapsamında başvuru rehberinde hedef niteliğinde toplam 6 performans göstergesi öneri olarak belirlenmiştir. Program kapanışında ise yararlanıcıların, başvuru rehberinde belirtilen bu 6 göstergeden 6’sını içermekle birlikte toplam 11 başlık altında gruplanabilen performans göstergeleri çerçevesinde hareket ettikleri saptanmıştır. Bu göstergelere yararlanıcıların Proje Kapanış Dosyalarından ulaşılmıştır. Her bir göstergenin ilgili olduğu öncelik, program performans göstergesi (hedef gösterge), göstergesi hedefleyen yararlanıcı sayısı, gösterge birimi, hedeflenen değer, gerçekleşen değer, hedef gerçekleştirme oranı ve proje bazında hedef gerçekleştirme oranı ortalaması detayları Tablo 6’dan takip edilebilmektedir.

Tablo 6. Amaç ve Öncelikler Kapsamında Hedef Gerçekleşmeleri

İlgili Öncelik	Program Performans Göstergesi (Hedef Gösterge)	Göstergesi Hedefleyen Yararlanıcı Sayısı	Birim	Hedeflenen Değer	Gerçekleşen Değer	Gerçekleşme Oranı (%)	Gerçekleşme Oranı Ortalaması (%)
Öncelik 4	Eğitim*	15	Kişi	7.285	6.791	93	
Öncelik 4	Seminer vb. etkinlikler	12	Kişi	802	931	116	
Öncelik 1	Ortak kullanım alanı/ ara yüz**	22	Adet	49	61	124	
Öncelik 1	Ortaklık kuran/iş birliği yapan kurum	18	Adet	48	48	100	
Öncelik 2	Ticarileştirme, girişimcilik kapasitesi artırma ve iş geliştirmeye yönelik faaliyet	8	Kişi	3.468	3.816	110	
Öncelik 3	Yenilikçi kentsel hizmet uygulaması***	9	Adet	9	9	100	105
Öncelik 4	Analiz, rapor, plan, vb.****	8	Adet	10	10	100	
Öncelik 4	Yeni personel istihdamı	4	Kişi	60	59	98	
Öncelik 2	Patent başvurusu, tescil	1	Adet	2	2	100	
Öncelik 1, 2, 3, 4	Yaygınlaştırma faaliyetleri*****	17	Adet	54	59	109	
Öncelik 1, 2, 3, 4	Görünürlük faaliyetleri*****						

Kaynak: Program Başvuru Rehberi, Program Kapanış Raporu, Yararlanıcılar Bazında Proje Kapanış Raporları ve Anket Verileri

*Kütüphanecilik, yaratıcı girişimcilik, tasarım, mentörlük, temel yaşam desteği, teknik eğitim vb.

**Merkez, laboratuvar, arşiv, kablosuz EKG uygulama noktası, mentor yönetim yazılımı, dijital istihdam ve pazarlama web platformu, elektronik istihdam ve pazarlama platformu, mentörlük arayüzü, sistemik risk yazılımı, veri tabanı, web portalı

*** Bas konuş sistemi (durak), sentetik buz pisti, arşiv belgelerinin dijitalleşmestirilmesi, akıllı durak, havacılık iş birliği yönetim modeli.

**** Araştırma raporu, kentsel yaşam kalitesi raporu, yenilikçi metod öneri raporu, sektörel rapor, eylem planı, istanbul sanayi inovasyon endeksi metodolojisi, yenilikçi metod geliştirme ve validasyon çalışması

*****Kongre, çalıştay, panel, etkinlik, belgesel film, fotoğraf sergisi, kokteyl, bildiri, yarışma, animasyon filmi, seminer, Ar-Ge projesi vb.

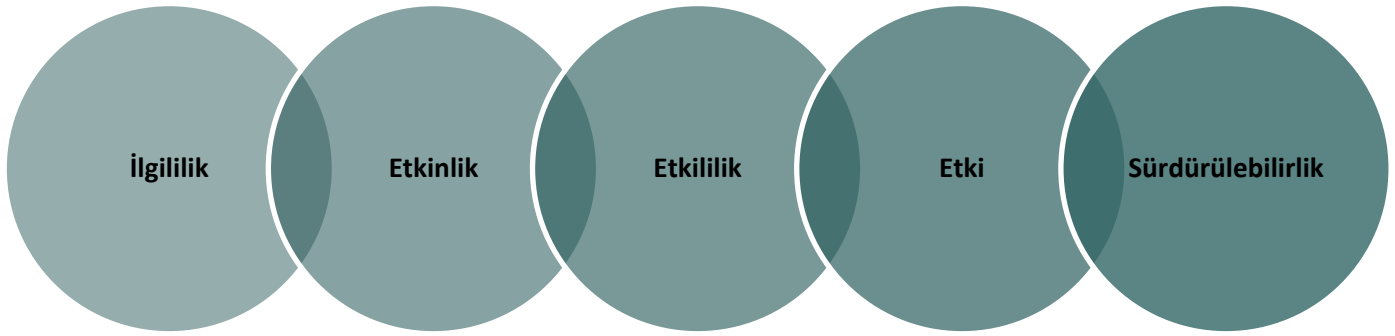
*****Görünürlük faaliyetleri kapsamında proje kitapçığı, rollup, afiş, broşür, vb. muhtelif tanıtım ve görünürlük ürünleri tasarlanmış ve basımı sağlanmış olup projenin görünürlüğü açısından maksimum fayda sağlanmıştır.

Amaç ve öncelikler kapsamında hedeflere ulaşılma düzeyine ışık tutması açısından programın öncelikleri ile ilişkilendirilen bu göstergeler özetlendiğinde 4 önceliği bulunan programın birinci önceliği ile toplam 2 göstergenin; ikinci önceliği ile toplam 2 göstergenin; üçüncü önceliği ile toplam 1 göstergenin; dördüncü

önceliği ile toplam 4 göstergenin; tüm göstergelerle toplam 2 göstergenin ilişkili olduğu ayrıca program genelinde hedef gerçekleşme oranı ortalamasının %105 olduğu görölmektedir.

6.3. Değerlendirme Kriterleri Kapsamında Programın İncelenmesi

Program, dünya genelinde özellikle kamu müdahalelerinin değerlendirilmesinde ortak bir referans noktası haline gelmiş olan OECD (OECD, 2021) kriterleri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bu bağlamda Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği (T.C. Resmî Gazete, 08.11.2008. Sayı: 27048) madde 47’de belirtildiği üzere, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenmiş Kalkınma Ajanslarının Uygulanan Mali Desteklerin Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar madde 4 gereğince de benimsenmiş olan kriterler; ilgililik, etkinlik, etkililik, etki, sürdürülebilirlik olarak sıralanmaktadır (şekil 4).

şekil 4. Değerlendirme Kriterleri

Bu kriterler kapsamında değerlendirilen hususlar kısaca aşağıdaki gibidir:

- **İlgililik:** Projelerin program amaç ve öncelikler ile uyum ve tutarlılığı; programın bölgesel ve ulusal plan ve politikalar ile uyum ve tutarlılığı.
- **Etkinlik:** Uygulanan desteklerden elde edilen çıktı ve sonuçların kullanılan kaynaklarla (girdiler) ne derece orantılı olduğu.
- **Etkililik:** Elde edilen çıktı ve sonuçların programın temel amaç ve öncelikleri ile ne düzeyde örtüştüğü.
- **Etki:** Projelerin uygulama aşamasında ve uygulamasının tamamlanmasını müteakip olumlu ya da olumsuz, beklenen veya beklenmeyen, doğrudan ya da dolaylı şekilde ortaya çıkan sosyal, ekonomik ve çevresel değişikliklerin düzeyi.
- **Sürdürülebilirlik:** Proje ıktı ve sonuçlarının destek tamamlandıktan sonra da devam ettirilebilme düzeyi.

6.3.1. İlgililik

İlgililik kriteri kapsamında i) projelerin program amaç ve öncelikleri ile uyum ve tutarlılığı ile ii) programın bölgesel ve ulusal plan ve politikalar ile uyum ve tutarlılığı değerlendirilmiştir. Bu çerçevede beklenen uyum ve tutarlılık, ilk olarak projelerin program amaç ve öncelikleri açısından daha sonra programın hem teklif çağrısı hem de teklif çağrısı sonrası dönemdeki bölgesel ve ulusal plan ve politikalar açısından incelenmiştir. İlgililik düzeyini değerlendirmek için program başvuru rehberi, bölgesel ve ulusal plan ve politikalar, derinlemesine görüşmeler ve odak grup görüşmeleri ile İSTKA İzleme ve Değerlendirme Birimi tarafından sunulan belgelerden elde edilen verilerden yararlanılmıştır. Böylece programın amaç ve önceliklerinin dar kapsamda proje düzeyinde amaç ve öncelikler ile geniş kapsamda bölgesel ve ulusal plan ve politikalar ile ne ölçüde örtüştüğü ortaya konmuştur.

Projelerin Program Amaç ve Öncelikleri ile İlgililiği

Başvuru aşamasında proje tekliflerinin bağımsız değerlendiriciler ve değerlendirme komitesi tarafından yapılan değerlendirmeler kapsamında gözetilen kriterlerden biri de ilgililik olup tekliflerin programın amaç ve öncelikleri ile bölgesel ve ulusal plan ve politikalar açısından ilgililiği, 25 puan üzerinden değerlendirilmiştir. Programın değerlendirilmesinde projelerin en az 1 öncelik ile ilişkili olması ve ilgililik kriterinden en az 18 puan alması, başarılı olma koşulları arasında listelenerek zorunlu tutulmuştur.

Değerlendirme sonucunda başarılı olan projelerin ilişkili olduğu öncelikler ve ilgililik puanları ile bu puanların ortalaması Tablo 7'den takip edilebilmektedir. Bu verilere göre en düşük ilgililik puanının 18,00 en yüksek ilgililik puanının 22,50 ve tüm projelerin ilgililik puanı ortalamasının ise 20,25 olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Projelerin Program Amaç ve Öncelikleri ile İlgililiği

Proje Kodu	Öncelik 1	Öncelik 2	Öncelik 3	Öncelik 4	İlgililik Puanı	İlgililik Puanı Ortalaması
YEN 09	✓				18,50	
YEN 16	✓				22,00	
YEN 18			✓		22,00	
YEN 26	✓				19,00	
YEN 28	✓				21,00	
YEN 33	✓				19,00	
YEN 39	✓				19,50	
YEN 58			✓		22,50	
YEN 60	✓				20,50	
YEN 63	✓				18,00	
YEN 65			✓		21,50	
YEN 72	✓				20,00	
YEN 75	✓				22,00	20,25
YEN 76		✓			20,50	
YEN 84	✓				20,00	
YEN 88	✓				20,00	
YEN 89	✓				20,50	
YEN 91		✓			20,50	
YEN 93	✓				21,50	
YEN 98	✓				20,50	
YEN 102	✓				18,00	
YEN 103		✓			20,00	
YEN 109	✓				19,00	
YEN 112	✓				20,00	

Kaynak: İSTKA İzleme ve Değerlendirme Birimi

İlgililik puanlarına ek olarak yararlanıcılarla yapılan derinlemesine görüşmeler ve odak grup görüşmeleri kapsamında ilgililik değerlendirmesinde öne çıkan görüşler şöyledir:

- “Proje konumuz program hedefleriyle doğrudan ilgiliydi.”
- “Yenilikçi uygulamalara yönelik bir proje kapsamımız vardı. Bu da program hedeflerindendi.”

Programın Bölgesel ve Ulusal Plan ve Politikalar ile İlgililiği

Tablo 2’den de takip edileceği üzere programın genel hedefi, “Katma değeri, teknoloji ve bilgi yoğunluğu yüksek ürün ve hizmetler ile İstanbul’un küresel ekonomide söz sahibi olabilmesi için yenilik ve yaratıcılık odaklı ekonomik yapının benimsenmesi ve bu doğrultuda İstanbulluların yenilik üretme ve yaratıcılık kapasitelerinin geliştirilmesi” olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda programın teklif çağrısı ve teklif çağrısı sonrası dönemdeki olmak üzere bölgesel ve ulusal plan ve politikalarındaki hangi gelişme eksen ve stratejik amaç(lar) ve hedef(ler) ile ilgili olduğu Tablo 8’de sunulmaktadır.

Tablo 8. Programın Bölgesel ve Ulusal Plan ve Politikalar ile İlgililiği

Dönem	Plan ve Politikalar	Gelişme Eksen	Stratejik Amaç(lar) ve Hedef(ler)
Teklif Çağrısı	10. Kalkınma Planı (2014-2018)	Yenilikçi Üretim, İstikrarlı Büyüme	- Bilim, Teknoloji ve Yenilik - Bilgi ve İletişim Teknolojileri
	İstanbul Bölge Planı (2014-2023)	Küresel Ekonomide Söz Sahibi, Yüksek Katma Değer Üreten, Yenilikçi ve Yaratıcı Ekonomi	Küresel Ekonomide Stratejik Aktör • <i>İstanbul'un ekonomik anlamda küresel çekim merkezi olması</i> • <i>İstanbul'un dış ticaretinin güçlendirilmesi</i> Küresel Değer Zincirinde Rekabetçi Konum • <i>İstanbul'un küresel rekabet gücünü ortaya koyabileceği ve uluslararası değer zincirinde yüksek katma değerli işlevler edineceği sektörlerde uzmanlaşması ve bu sektörlerin geliştirilmesi</i> Artan Ar-Ge ve Yenilik • <i>Ar-Ge ve yenilik çalışmalarında paydaşlar arası iş birliği, paylaşım ve koordinasyonu teşvik edecek inisiyatifler, ara yüz mekanizmaları ve iş birliği ağlarının geliştirilmesi</i> • <i>Ar-Ge ve yenilik kültürünün toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılarak toplumsal bilinç ve farkındalık oluşturulması</i> <i>İstanbul'un Ar-Ge ve yenilik alanlarında insan kaynağı kapasitesinin artırılması</i> • <i>Ar-Ge ve yenilik alanlarında finansal kaynakların çeşitlendirilmesi, artırılması ve finansmana erişimin kolaylaştırılması</i>
Teklif Çağrısı Sonrası	11. Kalkınma Planı (2019-2023)	Rekabetçi Üretim ve Verimlilik	- Ar-Ge ve Yenilik - Kritik Teknolojiler
	İstanbul Bölge Planı (2014-2023)	Küresel Ekonomide Söz Sahibi, Yüksek Katma Değer Üreten, Yenilikçi ve Yaratıcı Ekonomi	Küresel Ekonomide Stratejik Aktör • <i>İstanbul'un ekonomik anlamda küresel çekim merkezi olması</i> • <i>İstanbul'un dış ticaretinin güçlendirilmesi</i> Küresel Değer Zincirinde Rekabetçi Konum • <i>İstanbul'un küresel rekabet gücünü ortaya koyabileceği ve uluslararası değer zincirinde yüksek katma değerli işlevler edineceği sektörlerde uzmanlaşması ve bu sektörlerin geliştirilmesi</i> Artan Ar-Ge ve Yenilik

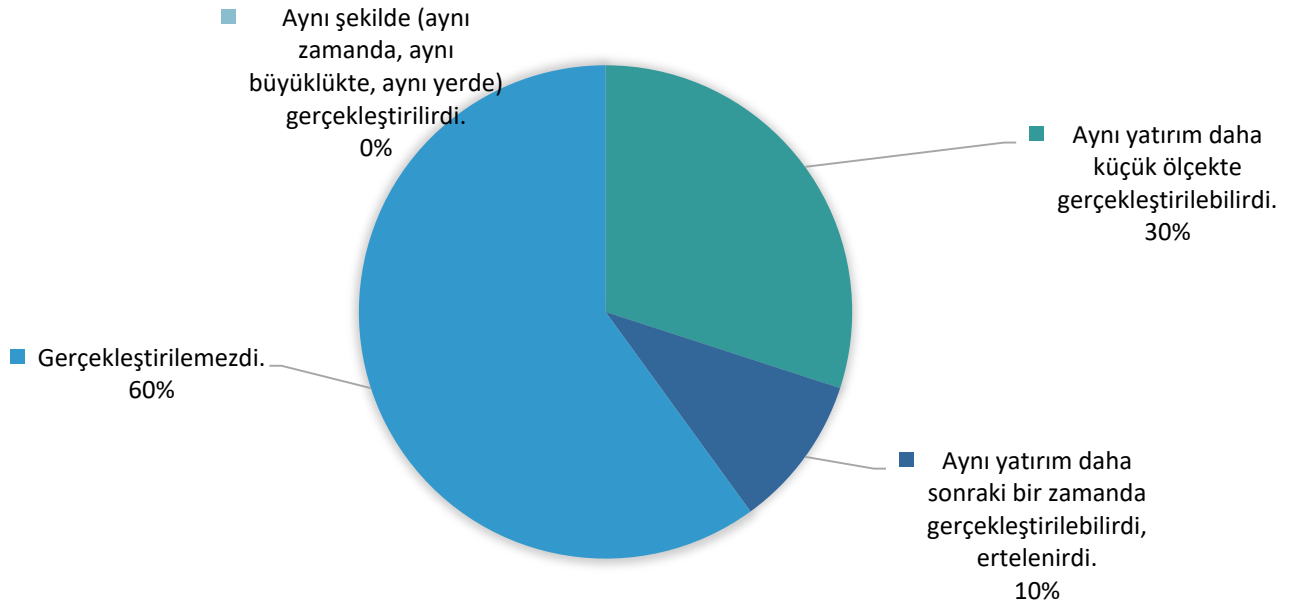
-
- Ar-Ge ve yenilik çalışmalarında paydaşlar arası iş birliği, paylaşım ve koordinasyonu teşvik edecek inisiyatifler, ara yüz mekanizmaları ve iş birliği ağlarının geliştirilmesi
 - Ar-Ge ve yenilik kültürünün toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılarak toplumsal bilinç ve farkındalık oluşturulması
 - İstanbul'un Ar-Ge ve yenilik alanlarında insan kaynağı kapasitesinin artırılması
 - Ar-Ge ve yenilik alanlarında finansal kaynakların çeşitlendirilmesi, artırılması ve finansmana erişimin kolaylaştırılması

Kaynak: 10. Kalkınma Planı (2014-2018), 11. Kalkınma Planı (2019-2023), İstanbul Bölge Planı (2014-2023)

6.3.2. Etkinlik

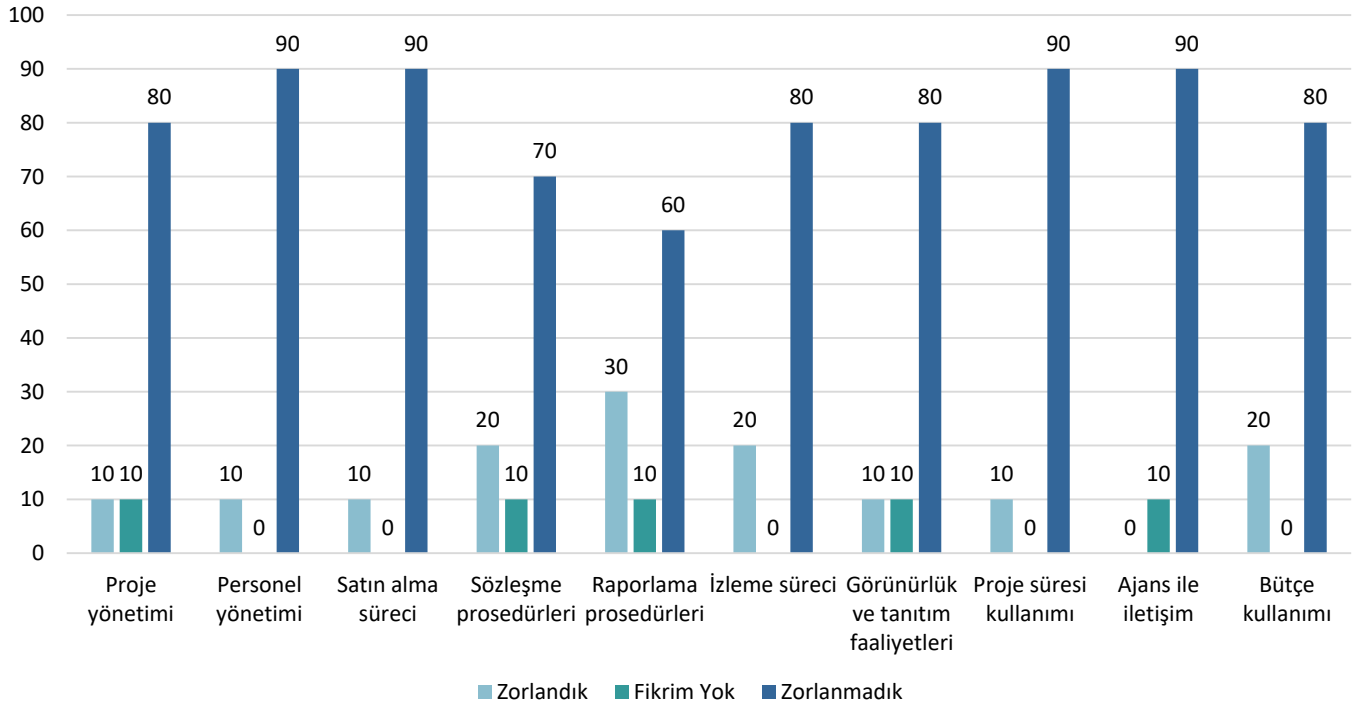
Etkinlik kriteri kapsamında, uygulanan desteklerden elde edilen çıktı ve sonuçların kullanılan kaynaklarla (girdiler) ne derece orantılı olduğu, destek bütçesiyle daha fazlasının elde edilip edilemeyeceği değerlendirilmiştir. Bu çerçevede desteğin doğurduğu maliyete oranla fayda üretme düzeyi incelenmiştir. Etkinlik düzeyini değerlendirmek için program başvuru rehberi, anket verileri, derinlemesine görüşmeler ve odak grup görüşmelerinden yararlanılmıştır. Böylece ekonomik, operasyonel ve süreç etkinliği olmak üzere 3 unsur bağlamında kaynakların nasıl kullanıldığı ortaya konmuştur.

Alt başlıklarda bu üç unsur detaylı açıklanacak olmakla birlikte yararlanıcıların programın etkinliğine dair genel görüşleri Şekil 5'ten takip edilebilmektedir. Buna göre yararlanıcıların %60'ı "yatırım gerçekleştirilemezdi", %30'u "aynı yatırım daha küçük ölçekte gerçekleştirilebilirdi", %10'u "aynı yatırım daha sonraki bir zamanda gerçekleştirilmek üzere ertelenirdi" diyerek görüş belirtmiş olup yatırımın aynı şekilde gerçekleştirileceği yönünde görüş belirtmiş olan hiçbir yararlanıcı bulunmamaktadır.

Şekil 5. Genel Etkinlik Değerlendirmesi (s=10)

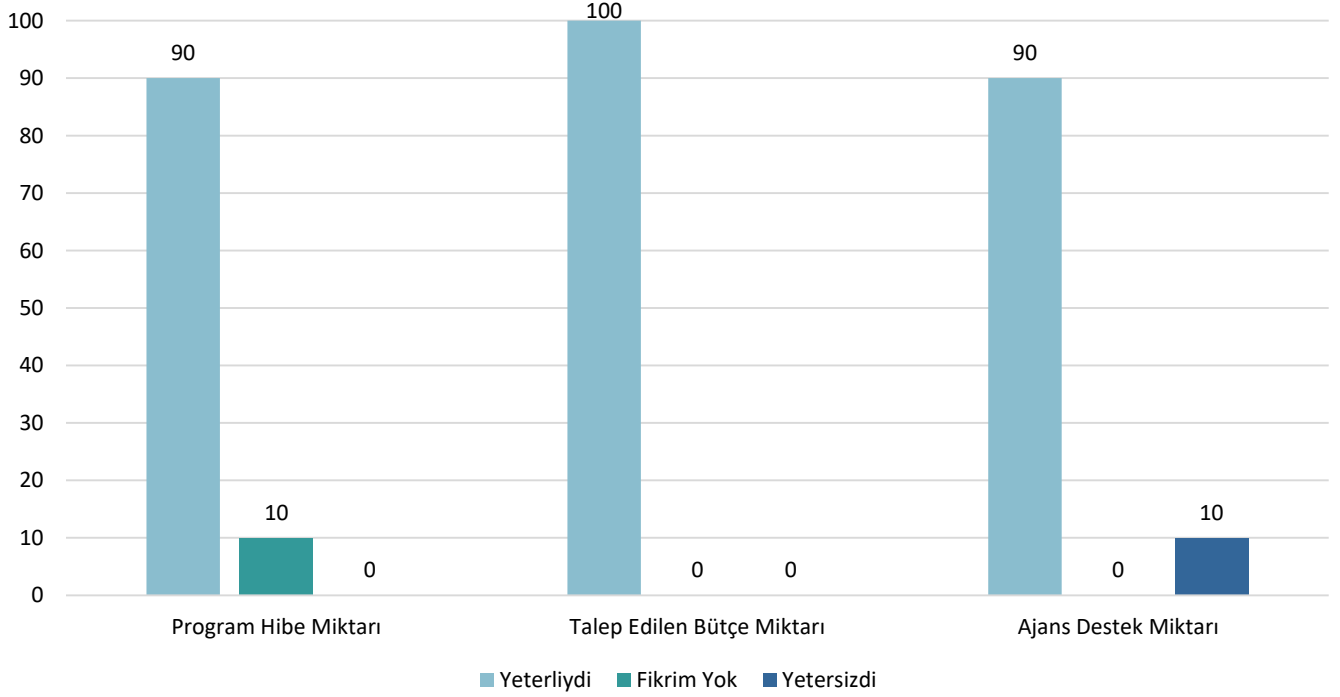
Bu genel etkinlik değerlendirmesinin yanı sıra yararlanıcıların programın etkinliğine etki eden faktörlerin düzeyi ile ilgili görüşlerine dair ortalama veriler ise Şekil 6'da sunulmaktadır. Buna göre yararlanıcıların en fazla zorlandıkları ilk 3 konu; raporlama prosedürleri ve eşit oranlarla bütçe kullanımı, izleme süreci ve sözleşme prosedürleri olmuştur.

Şekil 6. Genel Etkinlik Düzeyine Etki Eden Faktörler (s=10)

Ekonomik Etkinlik

Ekonomik etkinlik kapsamında program hibe miktarı, yararlanıcılar tarafından talep edilen bütçe miktarı ve Ajans tarafından sunulan destek miktarı açısından programın değerlendirilmesi Şekil 7’den takip edilebilmektedir. Buna göre yararlanıcıların %90’ı programı hibe miktarı açısından, %100’ü talep edilen bütçe miktarı açısından ve %90’ı de Ajans destek miktarı açısından yeterli bulmuştur. Talep edilen bütçe miktarı, yararlanıcıların ekonomik olarak nispeten daha memnun olduğu konudur. Program hibe miktarı ve Ajans destek miktarının yeterliliği konusunda görüş oranı ise eşittir.

Şekil 7. Ekonomik Etkinlik Değerlendirmesi (s=10)

Anket verilerine ek olarak yararlanıcılarla yapılan derinlemesine görüşmeler ve odak grup görüşmeleri kapsamında ekonomik açıdan etkinlik değerlendirmesinde öne çıkan görüşler şöyledir:

- “Bence program hibe miktarı yeterliydi. Bütçelendirdiğimize yakın bir destek aldık.”
- “Ajans’tan aldığımız destek tatmin ediciydi.”

Operasyonel Etkinlik

Operasyonel etkinlik kapsamında daha önce Tablo 3’te belirtilmiş olan programın bütçe gerçekleştirmelerinin proje bazlı detayı niteliğinde olan projelerin bütçe gerçekleştirmeleri, Tablo 9’dan takip edilebilmektedir.

Tablo 9. Projelerin Bütçe Gerçekleşmeleri

Proje Kodu	Sözleşmeye Bağlanan Projelerin Bütçesi (TL)	Sözleşmeye Bağlanan Destek Tutarı (TL)	Destek Oranı (%)	Bütçe Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Gerçekleşme Oranı Ortalaması (%)
YEN 09	562.318,56	452.084,97	80,40	91,25	
YEN 16	1.291.987,50	1.162.614,95	89,99	95,03	
YEN 18	4.254.500,00	1.408.429,72	33,10	77,41	
YEN 26	371.950,00	334.231,66	89,86	84,06	
YEN 28	1.434.800,00	1.291.320,00	90,00	99,28	
YEN 33	968.817,76	871.935,98	90,00	79,31	
YEN 39	312.536,20	281.282,57	90,00	67,41	
YEN 58	346.156,84	311.541,15	90,00	59,91	
YEN 60	379.600,00	221.227,35	58,28	80,89	
YEN 63	355.500,00	319.948,64	90,00	87,18	
YEN 65	383.529,12	331.903,65	86,54	88,88	
YEN 72	955.705,76	860.135,18	90,00	75,58	
YEN 75	450.750,00	405.675,00	90,00	90,88	86,68
YEN 76	507.100,00	456.390,00	90,00	90,83	
YEN 84	1.361.399,20	1.225.184,74	89,99	93,25	
YEN 88	723.500,00	651.150,00	90,00	88,94	
YEN 89	1.310.165,00	1.160.621,56	88,59	98,62	
YEN 91	1.220.948,00	1.098.525,11	89,97	97,44	
YEN 93	977.303,00	877.303,00	89,77	97,39	
YEN 98	515.600,00	464.039,70	90,00	86,95	
YEN 102	394.300,00	306.130,64	77,64	88,24	
YEN 103	910.000,00	792.779,89	87,12	72,37	
YEN 109	452.717,00	406.275,64	89,74	92,28	
YEN 112	484.482,00	430.376,94	88,83	97,12	

Kaynak: İSTKA İzleme ve Değerlendirme Birimi

Tablo 9 verilerine göre her bir proje için program sonunda gerçekleşen destek tutarının sözleşmeye bağlanan destek tutarına oranı doğrultusunda proje bazlı bütçe gerçekleşme oranlarına* ulaşılmaktadır. En düşük bütçe gerçekleşme oranı %59,91 olup en yüksek bütçe gerçekleşme oranı %99,28'dir. Tablo 9 aynı zamanda bütçe gerçekleşme oranı ortalamasını da sunmaktadır. Buna göre program sonunda ulaşılan bütçe gerçekleşme oranı ortalaması, %86,68'dir. Bu oran, projelerini tamamlamış yararlanıcıların sözleşmelerindeki destek miktarının %86,68'inin kullanabildiğini göstermektedir.

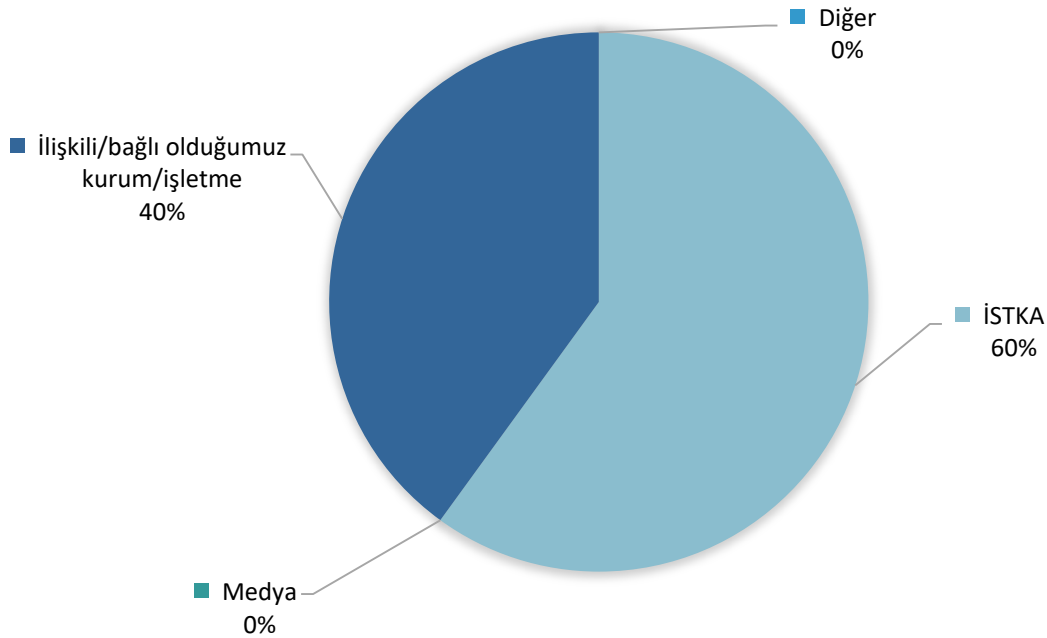
$$* \text{Bütçe Gerçekleşme Oranı} = \frac{\text{Gerçekleşen Destek Tutarı}}{\text{Sözleşmeye Bağlanan Destek Tutarı}} \times 100$$

Anket verilerine ek olarak yararlanıcılarla yapılan derinlemesine görüşmeler ve odak grup görüşmeleri kapsamında programın operasyonel açıdan etkinlik değerlendirmesinde öne çıkan görüşler şöyledir:

- *“Sözleşmeye bağlanan destek tutarını büyük oranında kullandığımızı biliyorum. Planlamamızı öncesinde iyi yapmışız, harcama aşamasında zorlanmadık.”*
- *“Sorunsuz ilerleyen bir süreç oldu bizim için. Bu konuda öncesinde yürütmüş olduğumuz İSTKA projeleri nedeniyle tecrübeliyiz.”*

Süreç Etkinliği

Süreç etkinliği kapsamında yararlanıcıların programdan haberdar olma yolları Şekil 8’den; başvuru, değerlendirme, uygulama ve izleme süreçleri açısından programın değerlendirilmesi Şekil 9’dan takip edilebilmektedir.

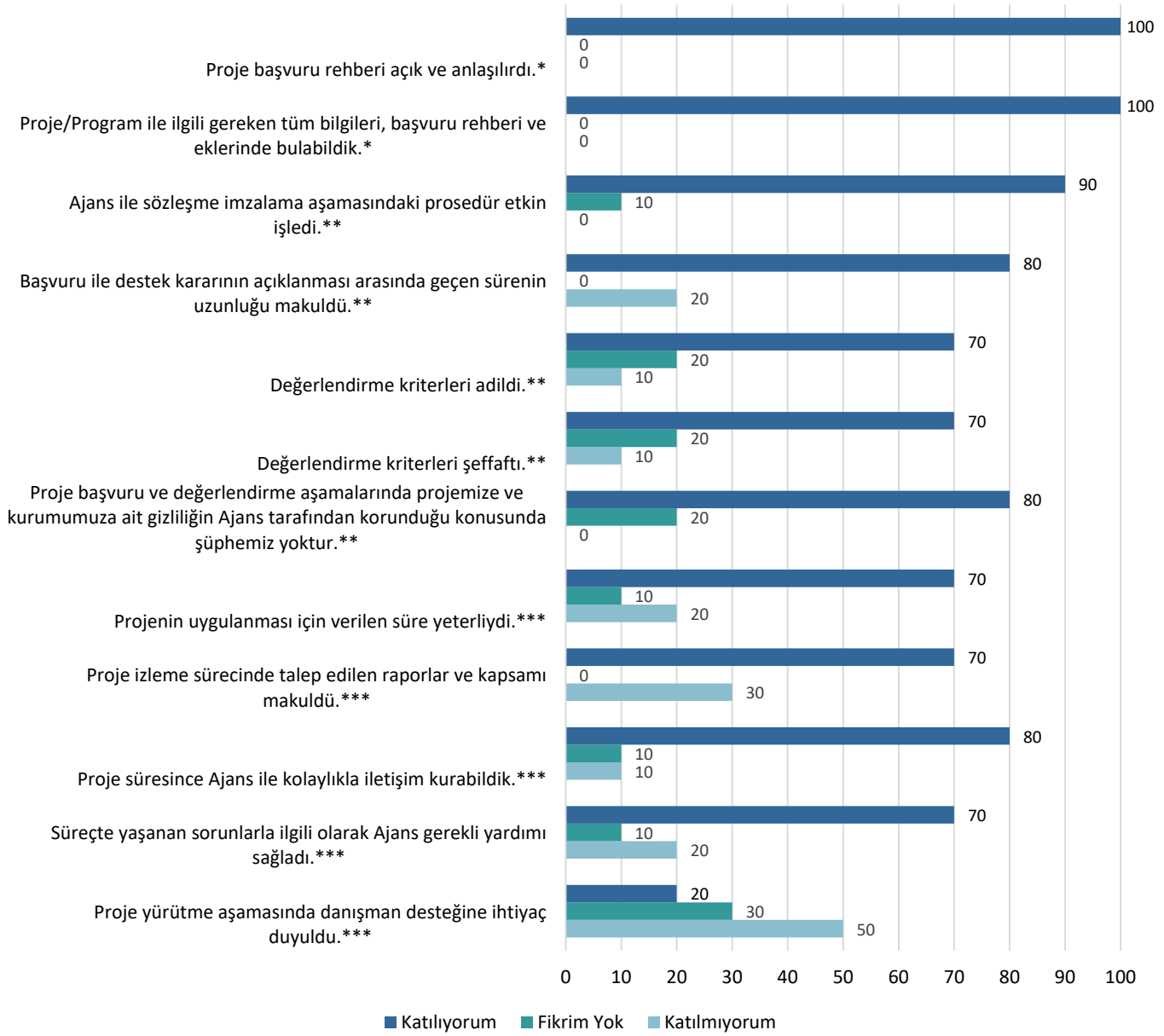

Şekil 8. Yararlanıcıların Programdan Haberdar Olma Yolları (s=10)

Şekil 8’e göre program tanıtımında en etkili yöntemin öncelikle Ajans tarafından gerçekleştirilen tanıtım ve bilgilendirme faaliyetleri (%60), daha sonra yararlanıcıların ilişkili/bağlı oldukları kurum/işletme (%40) olduğu görülmektedir. Medya ve diğer yollarla programdan haberdar olma oranı (%0) ise gerçekleşmemiştir.

Program başvuru, değerlendirme, uygulama ve izleme süreçleri ele alındığında başvuru süreci memnuniyet oranı ortalamasının %100, değerlendirme süreci memnuniyet oranı ortalamasının %78, uygulama ve izleme süreci memnuniyet oranı ortalamasının ise %62 olduğu görülmektedir. Bununla birlikte yararlanıcıların tamamı, proje başvuru ve rehberlerinin açıklık ve anlaşılabilirliği, değerlendirme

kriterlerinin adilliği, değerlendirme sürecinin gizliliği ve proje süresince Ajans ile kurdukları iletişim konusunda %100 oranında olumlu görüş bildirmişlerdir (Şekil 9).

Şekil 9. Süreç Etkinliği Değerlendirmesi (s=10)

*Başvuru süreci; **Değerlendirme süreci; ***Uygulama ve izleme süreci

Anket verilerine ek olarak yararlanıcılarla yapılan derinlemesine görüşmeler ve odak grup görüşmeleri kapsamında programın süreç açısından etkinlik değerlendirmesinde öne çıkan görüşler şöyledir:

- "Raporlar, belgeler ve yazı işleri çok zamanımızı aldı."
- "Dokümantasyon noktasında desteğe ihtiyaç duyduk."

Tüm bu değerlendirmeler, etkinliği detayları ile sunmakla birlikte özellikle bir oran çerçevesinde programın genel etkinliği değerlendirildiğinde program hedef gerçekleşme oranı ortalaması (Tablo 6) ile program bütçe gerçekleşme oranı ortalaması (Tablo 9) arasındaki fark, anlamlı bir gösterge olmaktadır. Buna göre programın hedef gerçekleşme oranı ortalamasının %105 olarak diğer yandan programın bütçe gerçekleşme oranı ortalamasının %86,68 olarak gerçekleşmiş olması, bütçenin %86,68'inin kullanılarak, %105 oranında performans elde edildiği, başka bir deyişle hedeflerin yaklaşık %18 oranında üstüne çıkılarak gerçekleştirildiği anlamına gelmektedir.

6.3.3. Etkililik

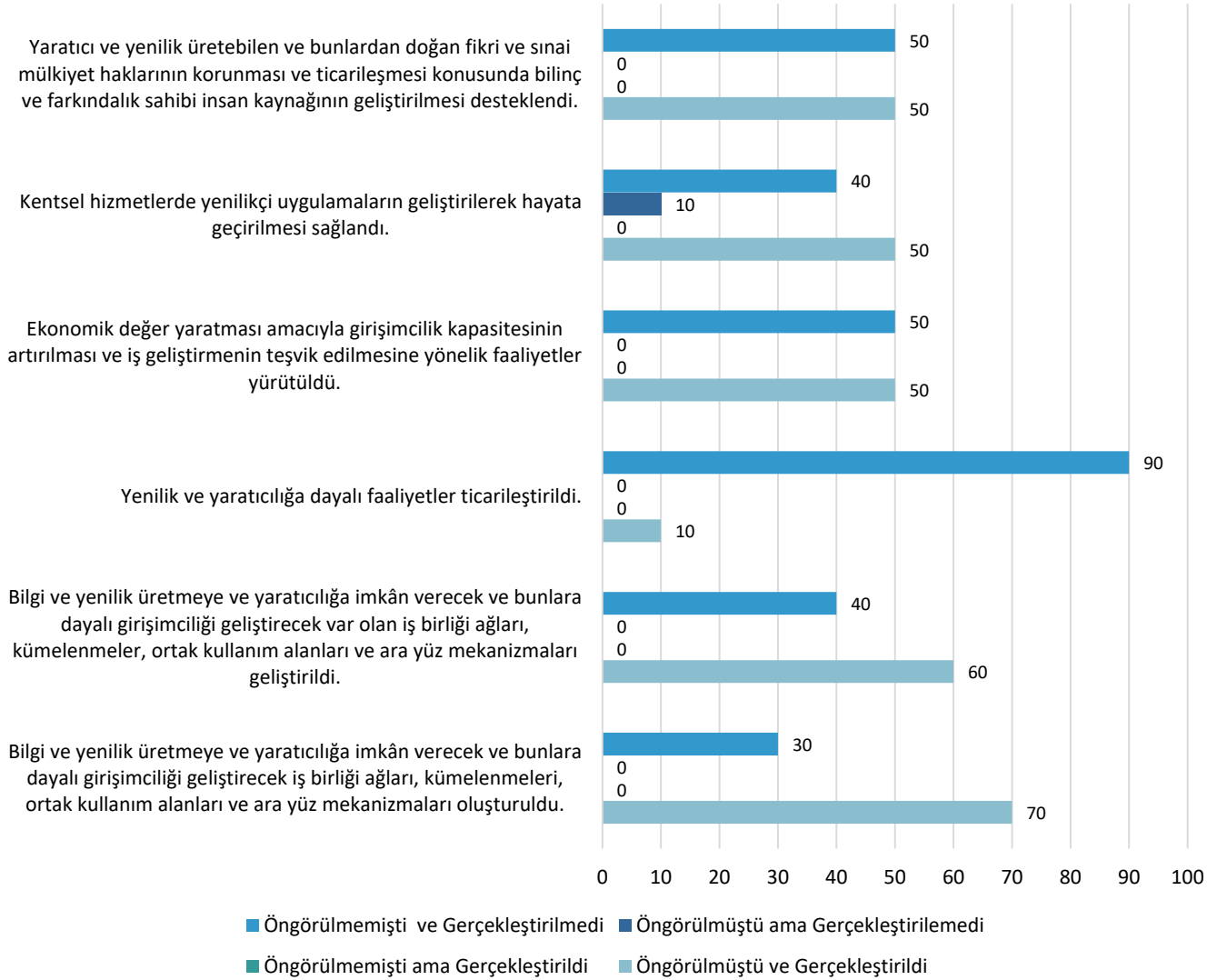
Etkililik kriteri kapsamında, elde edilen çıktı ve sonuçlar ile programın temel amaç ve önceliklerinin karşılaştırması yapılmıştır. Bu çerçevede programın, amaç ve önceliklerine ne düzeyde ulaşmış olduğu incelenmiştir. Etkililik düzeyini değerlendirmek için program başvuru rehberi, anket verileri, derinlemesine görüşmeler ve odak grup görüşmelerinden yararlanılmıştır.

Etkililik düzeyine ışık tutması açısından amaç ve öncelikler kapsamında hedef gerçekleştirmelerinin sunulduğu Tablo 6 detaylandırıldığında öncelik 1 ile ilişkilendirilen 2 performans göstergesinin 1'inde (Ortaklık kuran/iş birliği yapan kurum) hedef değere ulaşıldığı, 1 performans göstergesinde (Ortak kullanım alanı/ ara yüz) hedef değer %24 oranında üstüne çıkıldığı görülmektedir. Öncelik 2 ile ilişkilendirilen 2 performans göstergesinin 1'inde (Patent başvurusu, tescil) hedef değere ulaşıldığı, 1 performans göstergesinde (Ticarileştirme, girişimcilik kapasitesi artırma ve iş geliştirmeye yönelik faaliyet) hedef değer %10 oranında üstüne çıkıldığı görülmektedir. Öncelik 3 ile ilişkilendirilen 1 performans göstergesinde (Yenilikçi kentsel hizmet uygulaması) hedef değere ulaşıldığı görülmektedir. Öncelik 4 ile ilişkilendirilen 4 performans göstergesinin 1'inde (Analiz, rapor, plan, vb.) hedef değere ulaşıldığı, 1'inde (Seminer vb. etkinlikler) hedef değer %16 oranında üstüne çıkıldığı, 2'sinde (Yeni personel istihdamı, Eğitim) hedef değer sırasıyla %2 ve %7 oranında altında kaldığı görülmektedir. Son olarak tüm öncelikler ile ilişkilendirilen 2 performans göstergesinin 1'inde (Yaygınlaştırma faaliyetleri) hedef değer %9 oranında üstüne çıkıldığı, 1 performans göstergesinde (Görünürlük faaliyetleri) ise projelerde hedef değer belirtilmemiş olmakla birlikte gerçekleşen değer göz önünde bulundurulduğunda proje öncesine göre elde edilmiş olan performans artışından bahsetmenin mümkün olduğu görülmektedir.

Bu doğrultuda amaç ve öncelikler kapsamında hedef gerçekleştirmelerin sunulduğu Tablo 6'ya göre program genelinde %105 olarak gerçekleşmiş olan ve aynı zamanda program etkililik oranı* olarak da kabul edilen hedef gerçekleşme oranı ortalaması kapsamında elde edilen çıktı ve sonuçlar ile ulaşılmış olan programın amaç ve öncelikleri, Şekil 10'dan takip edilebilmektedir.

$$* \text{Etkililik Oranı} = \frac{\text{Gerçekleşen Değer}}{\text{Hedeflenen Değer}} \times 100$$

%105 olarak gerçekleşmiş olan etkililik oranı kapsamında elde edilen çıktı ve sonuçlar ile Şekil 10'da belirtilen ulaşılmış olan programın amaç ve önceliklerinden öngörülüp gerçekleştirilenlerin ortalaması %48; öngörülmeyp gerçekleştirilenlerin ortalaması %0; öngörülüp gerçekleştirilemeyenlerin ortalaması %2; öngörülmeyp gerçekleştirilmeyenlerin ortalaması ise %50'dir.

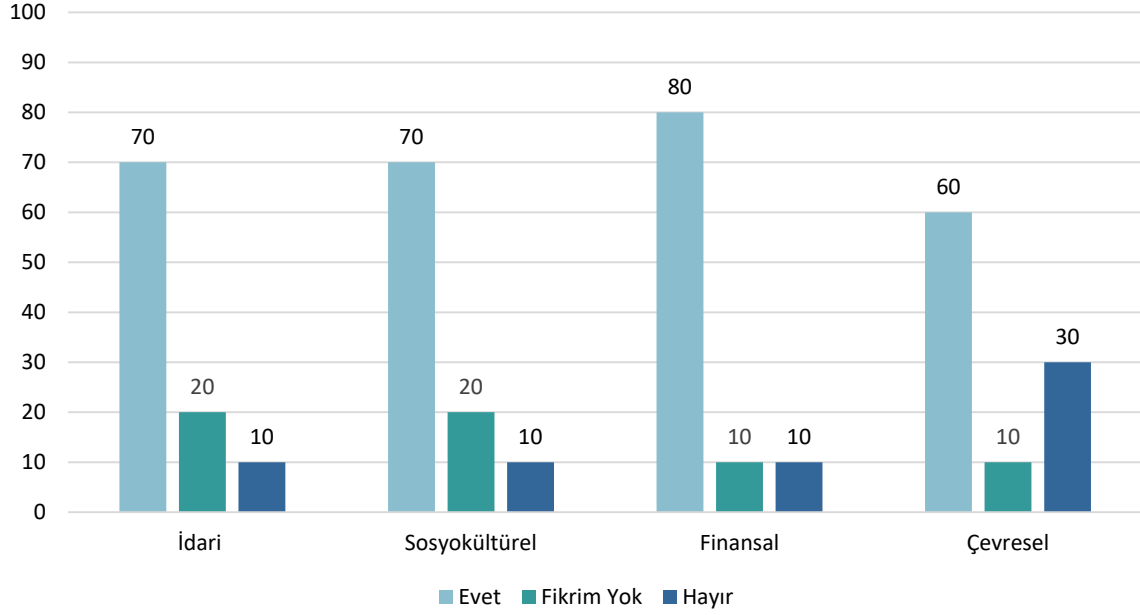
Şekil 10. Program Çıktı ve Sonuçları ile Ulaşılan Program Amaç ve Öncelikleri (s=10)

Anket verilerine ek olarak yararlanıcılarla yapılan derinlemesine görüşmeler ve odak grup görüşmeleri kapsamında programın etkililik değerlendirmesinde öne çıkan görüşler şöyledir:

- *“Proje kapsamında akademik faaliyetlerimiz nitelikli insan gücü yetiştirme açısından önemli bir çıktıydı.”*
- *“Faaliyetler kapsamında oluşturulan metodoloji ile firmalarımızın inovasyon yetkinlikleri değerlendirilmektedir.”*

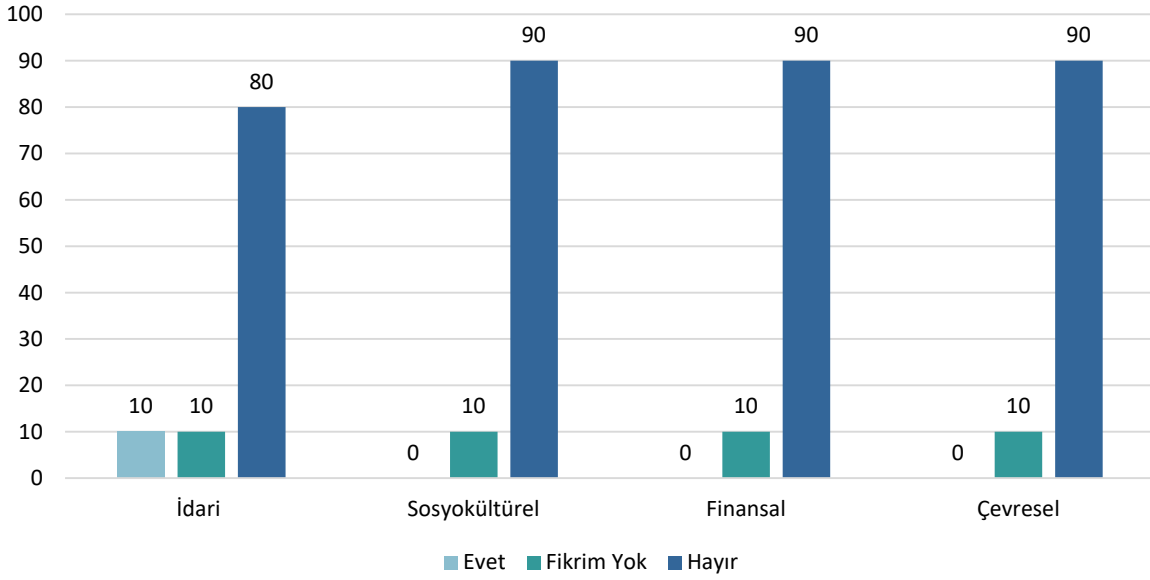
Programın etkililiğindeki olumlu faktörlere dair görüşlerin oranı Şekil 11’den takip edilebilmektedir. Buna göre her bir yararlanıcı 1’den fazla faktörün etkililiğini değerlendirebilmiş olmakla birlikte yararlanıcıların %80’i finansal faktörlerin, %70’i idari ve sosyokültürel faktörlerin programın etkililiğinde

olumlu faktörler olduğunu belirtmiştir. Çevresel faktörleri programın etkililiğinde olumlu faktör olarak belirtenlerin oranı ise %60'tır.

Şekil 11. Etkililik Düzeyine Olumlu Etki Eden Faktörler (s=10)

Programın etkililiğinde herhangi bir faktörün olumlu olarak öne çıkması ilgili faktörün aynı zamanda olumsuzluk barındırabileceği olasılığını ortadan kaldırmadığından program etkililiğindeki olumsuz faktörlere ilişkin görüşlerin oranı ise Şekil 12'den takip edilebilmektedir. Buna göre yine her bir yararlanıcı 1'den fazla faktörün etkililiğini değerlendirebilmiş olmakla birlikte yararlanıcıların yalnız %10'u idari faktörlerin programın etkililiğinde olumsuz faktör olduğunu belirtmiştir. Öte yandan hiçbir yararlanıcı sosyokültürel, finansal ve çevresel faktörleri programın etkililiğinde olumsuz faktörler olarak belirtmemiştir.

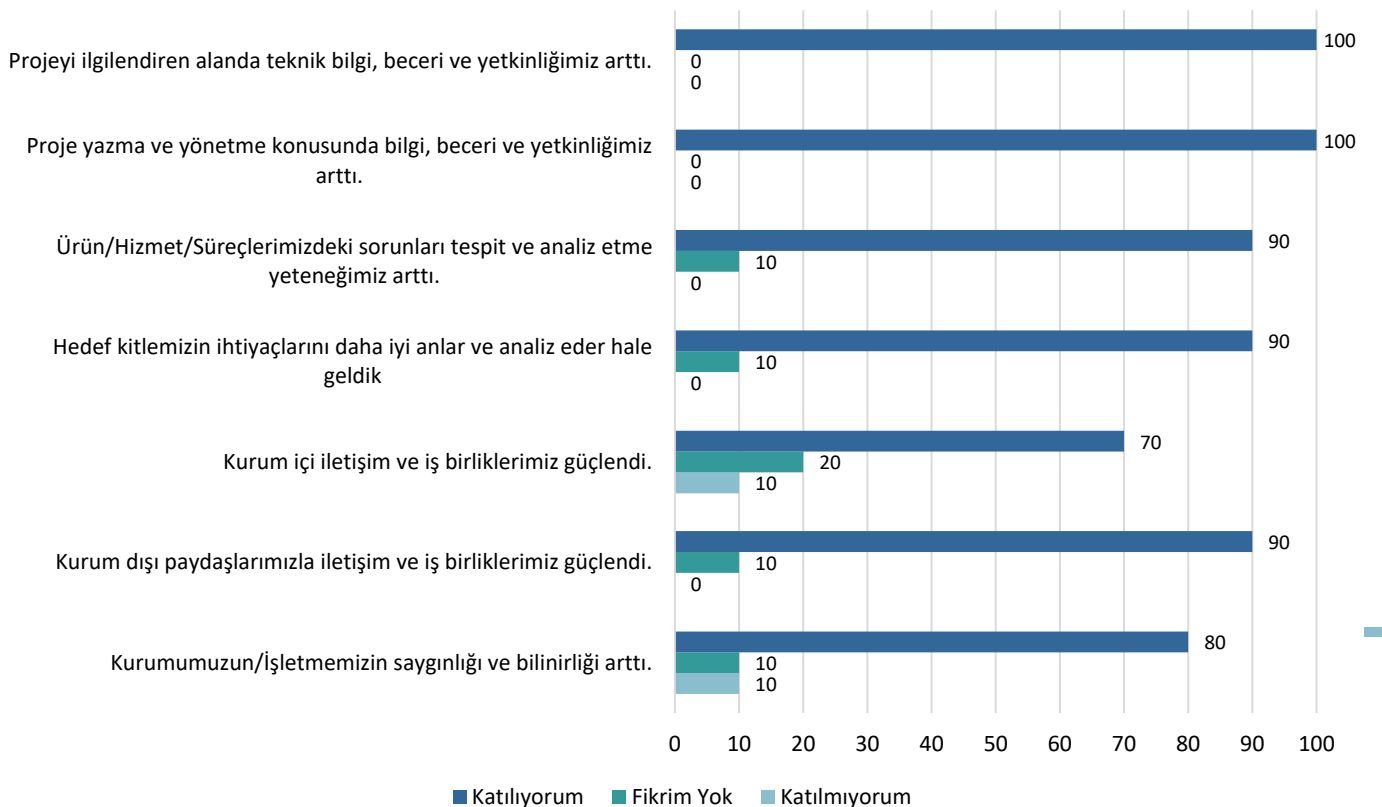
Şekil 12. Etkililik Düzeyine Olumsuz Etki Eden Faktörler (s=10)

6.3.4. Etki

Etki kriteri kapsamında projelerin uygulama aşamalarında ve uygulamaların tamamlanmasını müteakip olumlu ya da olumsuz, beklenen veya beklenmeyen, doğrudan ya da dolaylı şekilde ortaya çıkan sosyal, ekonomik ve çevresel değişiklikler ölçülmüştür. Etki düzeyini değerlendirmek için anket verileri, derinlemesine görüşmeler ve odak grup görüşmelerinden yararlanılmıştır. Böylece desteğin sosyal, ekonomik ve çevresel açıdan ne düzeyde fark yarattığı ortaya konmuştur.

Sosyal Etki

Sosyal etki kapsamında projelerin uygulama aşamalarında ve uygulamaların tamamlanmasını müteakip

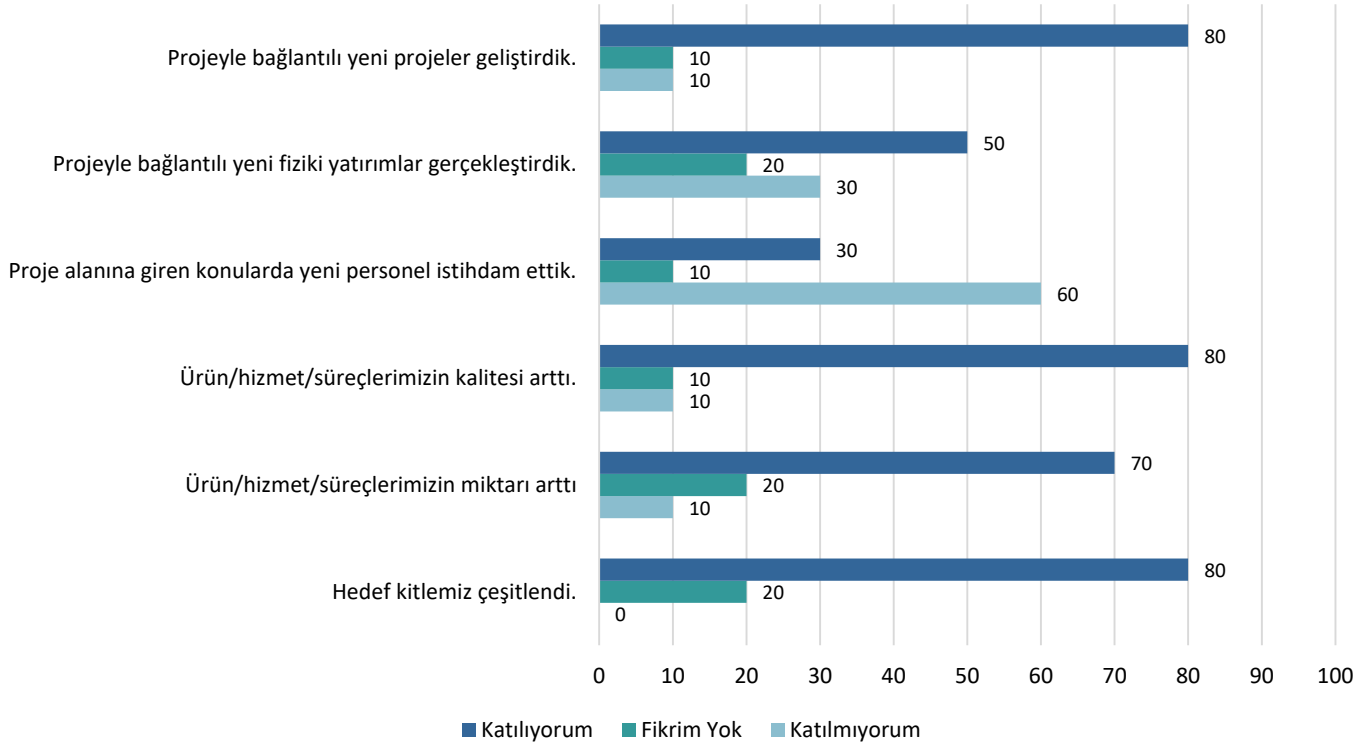

paydaşlarla ilişki geliştirmeye yönelik kazanılan değişiklikler açısından programın değerlendirilmesi Şekil 13'ten takip edilebilmektedir. Detaylı incelendiğinde projeyi ilgilendiren alan ile proje yazma ve yönetme konusunda teknik bilgi, beceri ve yetkinliklerde artış konularında yararlanıcıların %100'ü etkinin varlığını belirtmiştir. Ürün, hizmet ve süreçlerdeki sorunları tespit ve analiz etme yeteneğinde artış; hedef kitlenin ihtiyaçlarının daha iyi anlaşılır ve analiz edilir hale gelmesi, kurum dışı iletişim ve iş birliklerinde güçlenme konularında yararlanıcıların %90'ı etkinin varlığını belirtmiştir. Bununla birlikte kurumun saygınlığı ve bilinirliğinde artış konusunda yararlanıcıların %80'i etkinin varlığını belirtmiştir. Kurum içi iletişim ve iş birliklerinde güçlenme konusunda ise yararlanıcıların %70'i etkinin varlığını belirtmiştir. Bu durumu ortalama bir değer ile ifade etmek gerekirse sosyal etki kapsamında yararlanıcıların %89'unun etkinin varlığını belirttiği anlaşılmaktadır.

Şekil 13. Sosyal Etki Değerlendirmesi (s=10)

Ekonomik Etki

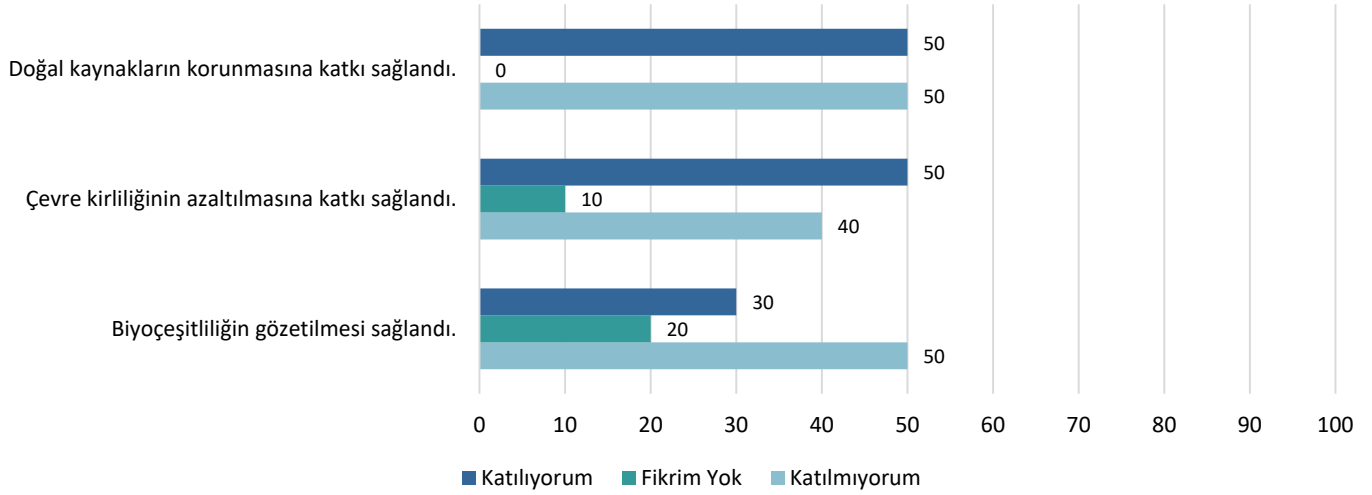
Ekonomik etki kapsamında projelerin uygulama aşamalarında ve uygulamaların tamamlanmasını müteakip hedef grup üstündeki iktisadi değişiklikler açısından programın değerlendirilmesi Şekil 14'ten takip edilebilmektedir. Detaylı incelendiğinde projeye bağlantılı yeni projeler geliştirilmesi; ürün, hizmet ve süreçlerdeki kalite artışı ile hedef kitledeki çeşitlenme konularında yararlanıcıların %80'i etkinin varlığını belirtmiştir. Bununla birlikte ürün, hizmet ve süreçlerdeki miktar artışı konusunda yararlanıcıların %70'i etkinin varlığını belirtmiştir. Projeye bağlantılı yeni fiziki yatırımlar geliştirilmesi konusunda ise yararlanıcıların %50'si etkinin varlığını belirtmiştir. Son olarak proje alanına giren konularda yeni personel istihdam edilmesi konusunda yararlanıcıların %30'u etkinin varlığını belirtmiştir. Bu durumu ortalama bir değer ile ifade etmek gerekirse ekonomik etki kapsamında yararlanıcıların %65'inin etkinin varlığını belirttiği anlaşılmaktadır.

Şekil 14. Ekonomik Etki Değerlendirmesi (s=10)

Çevresel Etki

Çevresel etki kapsamında projelerin uygulama aşamalarında ve uygulamaların tamamlanmasını müteakip çevresel sonuçlardaki değişiklikler açısından programın değerlendirilmesi Şekil 15'ten takip edilebilmektedir. Detaylı incelendiğinde doğal kaynakların korunmasına katkı sağlanması ve çevre kirliliğinin azaltılmasına katkı sağlanması konularında yararlanıcıların %50'si etkinin varlığını belirtmiştir. Biyoçeşitliliğin gözetilmesi konusunda ise yararlanıcıların %30'unun etkinin varlığını belirttiği görülmektedir. Bu durumu ortalama bir değer ile ifade etmek gerekirse çevresel etki kapsamında yararlanıcıların %43'ünün etkinin varlığını belirttiği anlaşılmaktadır.

Şekil 15. Çevresel Etki Değerlendirmesi (s=10)

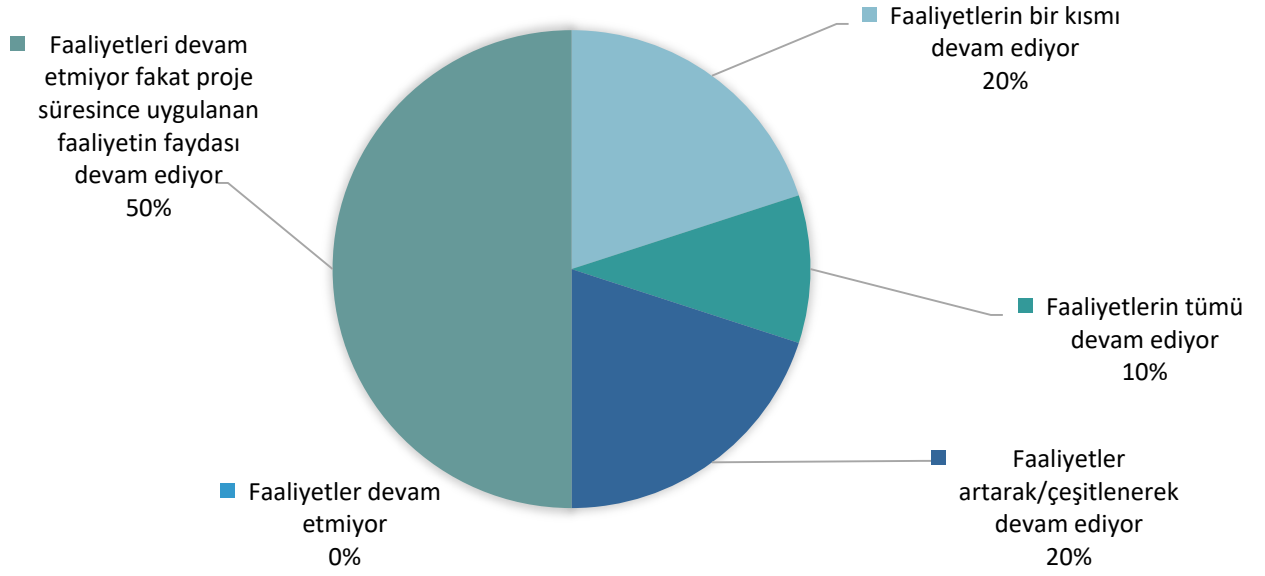
Anket verilerine ek olarak yararlanıcılarla yapılan derinlemesine görüşmeler ve odak grup görüşmeleri kapsamında programın etki değerlendirmesinde öne çıkan görüşler şöyledir:

- *“Proaktif hamle üstünlüğü sağlayan fırsatlar ortaya çıkmıştır.”*
- *“Araştırmacı faaliyetlerinin sayısı proje sonrasında yaklaşık 3 kat artış göstermiştir. Böylece proje kapsamında kurmuş olduğumuz merkezimizin ve kurumumuzun bilinirlik seviyesine oldukça önemli faydalar sağlanmıştır.”*

6.3.5. Sürdürülebilirlik

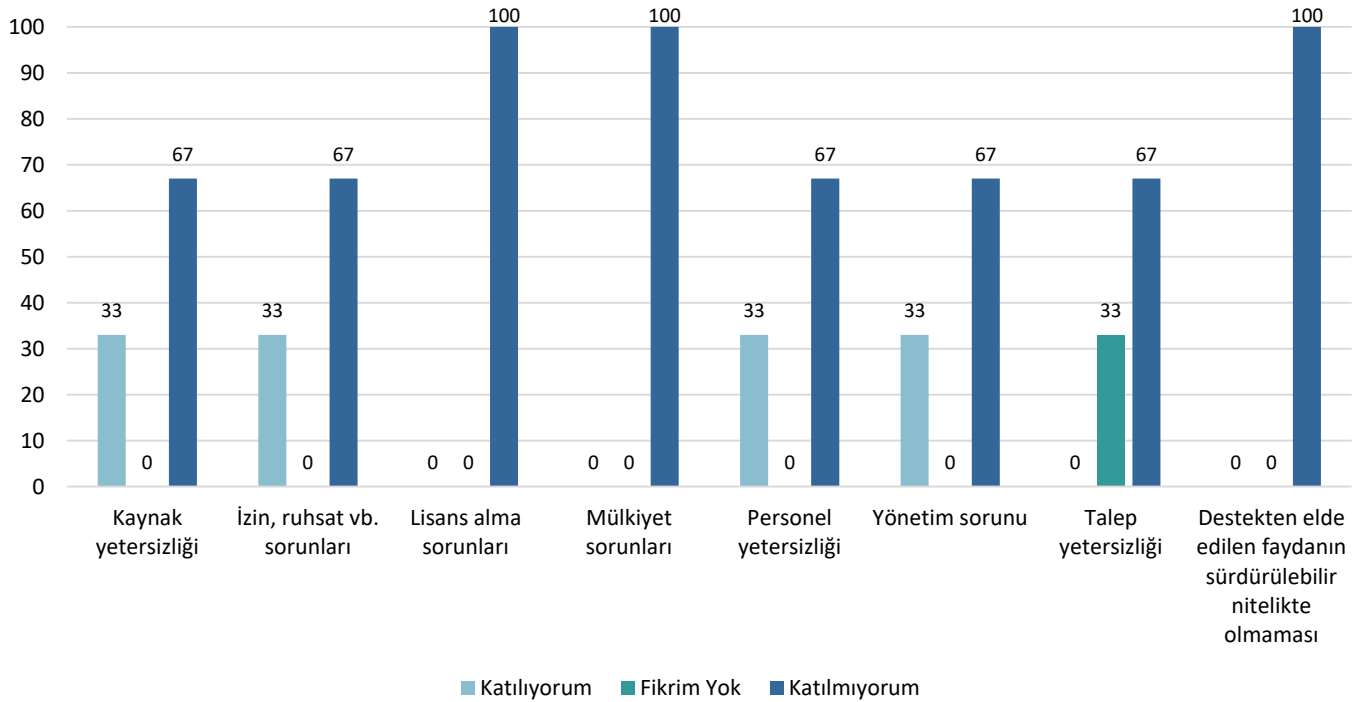
Sürdürülebilirlik kriteri kapsamında, proje çıktı ve sonuçlarının destek tamamlandıktan sonra da devam ettirilebilirlik durumu değerlendirilmiştir. Bu çerçevede sosyal, ekonomik ve çevresel etkenler ile risklerin mevcudiyeti ve proje uygulamalarını etkileme düzeyi dikkate alınmıştır. Sürdürülebilirlik düzeyini değerlendirmek için anket verileri, derinlemesine görüşmeler ve odak grup görüşmelerinden yararlanılmıştır. Böylece desteğin net faydalarının destek sona erdikten sonra ne ölçüde devam ettiği ortaya konmuştur.

Şekil 16’ya göre yararlanıcıların %10’u faaliyetlerin tümünün devam ettiğini, %20’si faaliyetlerin artarak/çeşitlenerek devam ettiğini, %20’si faaliyetlerin bir kısmının devam ettiğini belirtmiştir. Faaliyetlerinin devam etmediğini belirtmiş olan hiçbir yararlanıcı olmamakla birlikte %50’lik bir kesim, faaliyetlerinin devam etmediğini fakat proje süresince uygulanan faaliyetlerin faydasının devam ettiğini belirtmiştir.

Şekil 16. Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi (s=10)

Proje faaliyetlerinin devam etmeme nedenlerine dair görüşler Şekil 17’den takip edilebilmektedir. Buna göre faaliyetlerin devam etmemesinde öne çıkan öncelikli nedenler, kaynak yetersizliği (%33), izin ruhsat vb sorunlar (%33), personel yetersizliği (%33) ve yönetim sorunudur (%33). Lisans alma sorunları (%0) ve mülkiyet sorunları (%0), talep yetersizliği (%) ve destekten elde edilen faydanın sürdürülebilir nitelikte olmaması (%) konuları proje faaliyetlerinin devam etmeme nedenleri olarak belirtilmemiştir.

Şekil 17. Proje Faaliyetlerinin Devam Etmeme Nedenleri (s=3)

Anket verilerine ek olarak yararlanıcılarla yapılan derinlemesine görüşmeler ve odak grup görüşmeleri kapsamında programın sürdürülebilirlik değerlendirmesinde öne çıkan görüşler şöyledir:

- *“Eyüpsultan Camii ve Bahariye Mevlevihanesi'ne kurulan İndüksiyon Döngü Sisteminden işitme engelli vatandaşlarımız yararlanmaya devam etmektedir. Bunu yanı sıra bu iki tarihi mekâna kurulan İngilizce, Arapça ve Türkçe Tour Guide sistemi de talep eden turistlerin hizmetine ücretsiz sunulmaktadır.”*
- *“Sağlık Bakanlığı onaylı Fitoterapi Eğitimleri, YÖK onaylı Aromaterapi Tezsiz Yüksek Lisansı Programı, araştırma, hammadde üretimi, test ve analiz hizmetleri, gıda-kozmetik ve ilaç sanayiine bilimsel ürün geliştirme konusunda danışmanlık hizmetlerimiz devam etmektedir. Ülkemizin bu anlamda tek merkezimiz. Çiftçiden tüketiciye ve sanayiiciye faydası her anlamda devam etmektedir.”*

7. SONUÇ ve DEĞERLENDİRMELER

Bu raporda İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)'nca 2014 yılında çağrısı gerçekleştirilmiş olan Yenilikçi İstanbul Mali Destek Programı (YEN)'nin OECD (2021) kriterlerinin esas teşkil ettiği ve Kalkınma Ajanslarınınca Uygulanan Mali Desteklerin Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar tarafınca belirlenmiş olan ilgililik, etkinlik, etkililik, etki, sürdürülebilirlik olmak üzere 5 kriter çerçevesinde değerlendirmesi yapılmıştır. Değerlendirmede Ek 1'deki uygulama anketi yanıtları, Ek 2'deki yarı yapılandırılmış görüşme formu yanıtları, program başvuru rehberi, proje raporları ile ilgili stratejik belge ve dokümanlar kullanılmıştır.

Rapor kapsamında elde edilen verilerin analizi ile aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

- **İlgililik** kriteri açısından projeler hem program amaç ve öncelikleri ile uyumlu ve tutarlı hem de program amaç ve öncelikleri gerek teklif çağrısı gerekse teklif çağrısı sonrası dönemdeki bölgesel ve ulusal plan ve politikalar ile uyumlu ve tutarlıdır.
- **Etkinlik** kriteri açısından bütçenin %86,68¹⁰'i kullanılarak %105¹¹ oranında performans elde edilmiş, başka bir deyişle hedefler yaklaşık %18 oranında üstüne çıkılarak gerçekleştirilmiştir.
- **Etkililik** kriteri açısından program amaç ve öncelikleri hedeflenerek elde edilen çıktı ve sonuçlar dahilinde etkililik oranı ortalaması %105 olarak gerçekleşmiştir.
- **Etki** kriteri açısından projelerin uygulama aşamalarında ve uygulamaların tamamlanmasını müteakip herhangi bir olumsuz sosyal, ekonomik ve çevresel etki bulunmama ile birlikte paydaşlarla ilişki geliştirmeye yönelik kazanılan değişikliklere karşılık gelen sosyal etki kapsamında, hedef grup üstündeki iktisadi değişikliklere karşılık gelen ekonomik etki kapsamında ve çevresel sonuçlardaki değişikliklere karşılık gelen çevresel etki kapsamında önemli olumlu etkiler gerçekleşmiştir.
- **Sürdürülebilirlik** kriteri açısından faaliyetlerin tümü (%100) artarak, çeşitlenerek veya kısmen devam etmekte, ya da faaliyetler devam etmese de proje süresince uygulanan faaliyetlerin faydaları devam etmektedir. Dolayısıyla proje faaliyetlerinin tamamı faaliyet ya da etki olarak sürdürülebilir niteliktedir.

Özetlenecek olursa elde edilen verilerin analizi ile ulaşılmış olan bulgular; programın amacı doğrultusunda başarıyla uygulanmış olduğunu, yararlanıcıların proje hedeflerini gerçekleştirerek öngörülen çıktı ve sonuçları fazlasıyla elde etmiş olduklarını, program sayesinde dikkate değer etki elde edilmiş olduğunu, program genelinde elde edilen etkilerin sürdürülebilir nitelikte olduğunu göstermektedir.

Öte yandan uluslararası iyi uygulamalar dikkate alınarak aşağıda sıralanan unsurların, sonraki programların etkinlik, etkililik ve etkisini arttıracak unsurlar olabileceğine dikkat çekmekte fayda vardır:

¹⁰ Program bütçe gerçekleştirme oranı ortalaması.

¹¹ Program hedef gerçekleştirme oranı ortalaması. Aynı zamanda etkililik oranı olarak da kabul edilmektedir.

- Programın kurum/kuruluşlar ve disiplinler arası iş birliğini özendirerek katma değeri yüksek projeler geliştirip hayata geçirilmesini sağlayacak şekilde tasarlanması.
- Programın kurum/kuruluşların rutin faaliyet alanlarına giren konuları kapsamayacak ve öz kaynakları veya erişebildikleri diğer kaynaklarla yürütülmeyecek nitelikteki projelerin geliştirilmesini ve desteklenmesini sağlayacak şekilde tasarlanması.
- Program tasarım aşamasında program performans göstergelerinin ve hedef değerlerin net bir şekilde belirlenmesi.
- Program sonunda gerçekleşen toplam destek tutarının ilan edilen program bütçesinin altında kalmamasına yönelik bütçe planlanması.
- Program sonrası değerlendirme raporlarına veri oluşturmaya yönelik proje destek süreci tamamlandıktan sonra da proje sonuçlarına dair gerekli izleme verilerinin toplanmaya devam edilmesi.

8. EKLER

Ek 1. Anket

İSTANBUL KALKINMA AJANSI
2014 YILI YENİLİKÇİ İSTANBUL MALİ DESTEK PROGRAMI (YEN)
PROGRAM SONRASI DEĞERLENDİRME ANKETİ

1. Kurum Adınız: (Yasal unvanınızda 2014 yılından sonra değişiklik yapıldıysa eski ve yeni unvanı belirtiniz.)
2. Proje Adınız:
3. Proje Kodunuz:
4. Yasal Statünüz:

5. 2012 yılı Yenilikçi İstanbul Mali Destek Programı (YEN) toplam hibe miktarı yeterli miydi?

Evet, yeterliydi.	
Fikrim yok.	
Hayır, yetersizdi.	

6. Proje faaliyetlerinizi gerçekleştirmek ve proje hedeflerinize ulaşmak için öngördüğünüz bütçe yeterli miydi?

Evet, yeterliydi.	
Fikrim yok.	
Hayır, yetersizdi.	

7. Proje faaliyetlerini gerçekleştirmek ve proje hedeflerine ulaşmak için ajans destek miktarı yeterli miydi?

Evet, yeterliydi.	
Fikrim yok.	
Hayır, yetersizdi.	

8. Proje faaliyetlerini gerçekleştirmek ve proje hedeflerine ulaşmak için ek bütçe yaratmanız gerekti mi?

Evet, gerekti. (9. soruya git)	
Hayır, gerekmedi. (13. soruya git)	

9. Ek bütçe yaratmanız gerektiyse, aşağıdaki ifadelerden hangisi/hangileri sizin durumunuzu en iyi şekilde açıklamaktadır?

Ek bütçe ihtiyacımızı kendi bütçemizden karşıladık. (11. soruya git)	
Ek bütçe ihtiyacımızı kendi bütçemiz dışından karşıladık. (10 soruya git)	
Ek bütçe yaratamadık. (13. soruya git)	

10. Kendi bütçeniz dışından karşıladığınız ek bütçe ihtiyacınızı nasıl sağladınız?

Proje ortakları aracılığıyla.	
Proje iştirakçileri aracılığıyla.	
Diğer (Belirtiniz)	

11. Ne kadarlık (TL) bir ek bütçe yarattınız? (Cevaplar sadece numerik olabilir.)

.....

12. Projede bütçelendirilmeyip tarafınızca yapılan eş finansman dışındaki nakdi katkıların toplam tutarı (TL) ne kadardır? (Cevaplar sadece numerik olabilir.)

.....

13. Proje için İSTKA tarafından kaynak tahsis edilmeseydi proje kapsamındaki yatırım gerçekleştirilebilir miydi?

Aynı şekilde (aynı zamanda, aynı büyüklükte, aynı yerde) gerçekleştirilirdi.	
Aynı yatırım daha küçük ölçekte gerçekleştirilebilirdi	
Aynı yatırım daha sonraki bir zamanda gerçekleştirilebilirdi, ertelenirdi.	
Gerçekleştirilemezdi.	

14. Mali destek programından haberdar olma kanalınız hangisidir?

İSTKA	
Medya	
İlişkili/bağlı olduğumuz kurum/işletme	
Diğer (Belirtiniz)	

15. Projenizi kim hazırladı?

İlişkili/bağlı olduğumuz kurum/işletme personeli	
Kendimiz	
Diğer (Belirtiniz)	

16. Proje başvuru, değerlendirme, uygulama ve izleme süreçlerinde edindiğiniz deneyimler doğrultusunda aşağıda yer alan ifadelere katılma düzeyinizi işaretleyiniz.

		Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum
16.1	Proje başvuru rehberi açık ve anlaşılırdı.			
16.2	Proje/Program ile ilgili gereken tüm bilgileri, başvuru rehberi ve eklerinde bulabildik.			
16.3	Ajans ile sözleşme imzalama aşamasındaki prosedür etkin işledi.			
16.4	Başvuru ile destek kararının açıklanması arasında geçen sürenin uzunluğu makuldü.			
16.5	Değerlendirme kriterleri adildi			
16.6	Değerlendirme kriterleri şeffaftı.			
16.7	Proje başvuru ve değerlendirme aşamalarında projemize ve kurumumuza ait gizliliğin Ajans tarafından korunduğu konusunda şüphemiz yoktur.			
16.8	Projenin uygulanması için verilen süre yeterliydi.			
16.9	Proje izleme sürecinde talep edilen raporlar ve kapsamı makuldü.			
16.10	Proje süresince Ajans ile kolaylıkla iletişim kurabildik.			
16.11	Süreçte yaşanan sorunlarla ilgili olarak Ajans gerekli yardımı sağladı.			
16.12	Proje yürütme aşamasında danışman desteğine ihtiyaç duyuldu.			

17. Proje uygulama aşamasında aşağıdaki konular ile ilgili zorlanma düzeyinizi belirtiniz.

		Zorlandık	Fikrim yok	Zorlanmadık
17.1	Proje yönetimi			
17.2	Personel yönetimi			
17.3	Satın alma süreci			
17.4	Sözleşme prosedürleri			
17.5	Raporlama prosedürleri			
17.6	İzleme süreci			
17.7	Görünürlük ve tanıtım faaliyetleri			
17.8	Proje süresi kullanımı			
17.9	Ajans ile iletişim			
17.10	Bütçe kullanımı			
17.11	Diğer (Belirtiniz)			

18. Proje kapsamında aldığınız her türlü sertifika ve belgeyi belirtiniz.

	Evet	Hayır
--	------	-------

Yönetim sistemi		
Eğitim		
Akreditasyon		
CE		
Proje kapsamında alınan sertifika/belge yok		
Diğer (Belirtiniz)		

19. Proje kapsamında geliştirilen/kurulan her türlü fiziki kullanım alanını belirtiniz.

	Evet	Hayır
Eğitim merkezi		
Hizmet Merkezi		
Teknoloji Gelişim Merkezi		
Ar-Ge Ofisi		
Proje Ofisi		
Sentetik Buz Pisti		
Çağrı Merkezi		
EKG Uygulama Noktası		
Laboratuvar		
Proje kapsamında geliştirilen/kurulan fiziki kullanım alanı yok.		
Diğer (Belirtiniz)		

20. Proje kapsamında/uygulanması sonrasında ortaya çıkan olumsuz/istenmeyen sosyal çıktılar varsa açıklayınız. Olumsuz istenmeyen sosyal çıktı yoksa olmadığını belirtiniz.

.....

21. Proje kapsamında/uygulanması sonrasında ortaya çıkan olumsuz/istenmeyen ekonomik çıktılar varsa açıklayınız. Olumsuz istenmeyen ekonomik çıktı yoksa olmadığını belirtiniz.

.....

22. Proje kapsamında/uygulanması sonrasında ortaya çıkan olumsuz/istenmeyen çevresel çıktılar varsa açıklayınız. Olumsuz istenmeyen çevresel çıktı yoksa olmadığını belirtiniz.

.....

23. Proje çıktıları (18 ve 19 numaralı sorulara verdiğiniz yanıtlar doğrultusunda) ile elde ettiğiniz sonuçları uygun olan açıklama ile ilişkilendirerek işaretleyiniz.

	Öngörülmüştü ve Gerçekleştirildi	Öngörülmemiştir ama Gerçekleştirildi	Öngörülmüştü ama Gerçekleştirilemedi	Öngörülmemiştir ve Gerçekleştirilmedi
Bilgi ve yenilik üretmeye ve yaratıcılığa imkân verecek ve bunlara dayalı girişimciliği geliştirecek iş birliği ağları, kümelenmeleri, ortak kullanım alanları ve ara yüz mekanizmaları oluşturuldu.				
Bilgi ve yenilik üretmeye ve yaratıcılığa imkân verecek ve bunlara dayalı girişimciliği geliştirecek var olan iş birliği ağları, kümelenmeler, ortak kullanım alanları ve ara yüz mekanizmaları geliştirildi.				

Yenilik ve yaratıcılığa dayalı faaliyetler ticarileştirildi.				
Ekonomik değer yaratması amacıyla girişimcilik kapasitesinin artırılması ve iş geliştirmenin teşvik edilmesine yönelik faaliyetler yürütüldü.				
Kentsel hizmetlerde yenilikçi uygulamaların geliştirilerek hayata geçirilmesi sağlandı.				
Yaratıcı ve yenilik üretebilen ve bunlardan doğan fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunması ve ticarileşmesi konusunda bilinç ve farkındalık sahibi insan kaynağının geliştirilmesi desteklendi.				
Diğer				

24. Aşağıdaki unsurlar proje çıktılarınıza olumlu etki etti mi?

	Evet	Fikrim Yok	Hayır
İdari			
Sosyokültürel			
Finansal			
Çevresel			
Diğer			

25. Aşağıdaki unsurlar proje çıktılarınıza olumsuz etki etti mi?

	Evet	Fikrim Yok	Hayır
İdari			
Sosyokültürel			
Finansal			
Çevresel			
Diğer			

26. Proje uygulamasının tamamlanmasını takiben olumlu/olumsuz, beklenen/beklenmeyen, doğrudan/dolaylı şekilde ortaya çıkan sosyal değişiklikler ile ilgili aşağıdaki ifadeleri yanıtlayınız.

		Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum
26.1	Projeyi ilgilendiren alanda teknik bilgi, beceri ve yetkinliğimiz arttı.			
26.2	Proje yazma ve yönetme konusunda bilgi, beceri ve yetkinliğimiz arttı.			
26.3	Ürün/Hizmet/Süreçlerimizdeki sorunları tespit ve analiz etme yeteneğimiz arttı.			
26.4	Hedef kitlemizin ihtiyaçlarını daha iyi anlar ve analiz eder hale geldik.			
26.5	Kurum içi iletişim ve iş birliklerimiz güçlendi.			
26.6	Kurum dışı paydaşlarımızla iletişim ve iş birliklerimiz güçlendi.			
26.7	Kurumumuzun/İşletmemizin saygınlığı ve bilinirliği arttı.			
26.8	Diğer (Belirtiniz)			

27. Proje uygulamasının tamamlanmasını takiben olumlu/olumsuz, beklenen/beklenmeyen, doğrudan/dolaylı şekilde ortaya çıkan ekonomik değişiklikler ile ilgili aşağıdaki ifadeleri yanıtlayınız.

		Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum

27.1	Projeyle bağlantılı yeni projeler geliştirdik.			
27.2	Projeyle bağlantılı yeni fiziki yatırımlar gerçekleştirdik.			
27.3	Proje alanına giren konularda yeni personel istihdam ettik.			
27.4	Ürün/hizmet/süreçlerimizin kalitesi arttı.			
27.5	Ürün/hizmet/süreçlerimizin miktarı arttı.			
27.6	Hedef kitlemiz çeşitlendi.			
27.4	Diğer (Belirtiniz)			

28. Proje uygulamasının tamamlanmasını takiben doğrudan/dolaylı şekilde ortaya çıkan çevresel değişiklikler ile ilgili aşağıdaki ifadeleri yanıtlayınız.

	Evet	Fikrim Yok	Hayır
Doğal kaynakların korunmasına katkı sağlandı.			
Çevre kirliliğinin azaltılmasına katkı sağlandı.			
Biyçeşitliliğin gözetilmesi sağlandı.			
Diğer (Belirtiniz)			

29. Proje faaliyetleriniz devam ediyor mu?

Faaliyetlerin bir kısmı devam ediyor. (30. soruya git)	
Faaliyetlerin tümü devam ediyor. (30. soruya git)	
Faaliyetler artarak/çeşitlenerek devam ediyor. (30. soruya git)	
Faaliyetler devam etmiyor. (31. Soruya git)	
Faaliyetleri devam etmiyor fakat proje süresince uygulanan faaliyetin faydası devam ediyor. (32. Soruya git)	

30. Hangi faaliyetlerinizin ne şekilde devam ettiğini açıklayınız

.....

31. Proje faaliyetleriniz neden devam etmiyor? Lütfen uygun olan bütün seçenekleri işaretleyiniz.

	Evet	Fikrim yok	Hayır
Kaynak yetersizliği			
İzin, ruhsat vb. sorunları			
Lisans alma sorunları			
Mülkiyet sorunları			
Personel yetersizliği			
Yönetim sorunu			
Talep yetersizliği			
Destekten elde edilen faydanın sürdürülebilir nitelikte olmaması			
Diğer (Belirtiniz)			

32. Hangi faaliyetlerinizin faydasının ne şekilde devam ettiğini açıklayınız

.....

33. Destekten kaynaklanan olumlu etkilerin devam ederek sürdürülebilirliğinin sağlanması noktasında karşılaştığınız fırsatlar var mı, açıklayınız?

.....

34. Destekten kaynaklanan olumlu etkilerin devam ederek sürdürülebilirliğinin sağlanması noktasında karşılaştığınız engeller var mı, açıklayınız?

.....

Ek 2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

1. Projelerin program amaç ve öncelikleri ile uyum ve tutarlılığı ile programın bölgesel ve ulusal plan ve politikalar ile uyum ve tutarlılığını değerlendirmek üzere programa başvuru nedeninizi kısaca ifade edebilir misiniz?
2. Uygulanan desteklerden elde edilen çıktı ve sonuçların kullanılan kaynaklarla ne derece orantılı olduğunu değerlendirmek üzere
 - a) program hibe miktarı, yararlanıcı olarak talep etmiş olduğunuz bütçe miktarı ve Ajans destek miktarı açısından programı değerlendirebilir misiniz?
 - b) bütçe kullanım tutarlarınızı açıklayabilir misiniz?
 - c) programa başvuru aşamanız ile projenizin değerlendirme, uygulama ve izleme aşamalarını değerlendirebilir misiniz?
3. Elde etmiş olduğunuz çıktı ve sonuçlar ile programın temel amaç ve önceliklerinin karşılaştırmasını yaptığınızda programın amaç ve önceliklerine ne düzeyde ulaşmış olduğunuzu örneklendirerek açıklayabilir misiniz?
4. Projenizin uygulama aşamasında ve uygulamanın tamamlanmasını müteakip olumlu ya da olumsuz, beklenen ya da beklenmeyen, doğrudan ya da dolaylı şekilde ortaya çıkan sosyal, ekonomik ve çevresel değişiklikleri açıklayabilir misiniz?
5. Proje çıktı ve sonuçlarının destek tamamlandıktan sonra da devam ettirilebilme düzeyinizi değerlendirebilir misiniz?

9. KAYNAKÇA

İstanbul Kalkınma Ajansı. (2014). Yenilikçi İstanbul Mali Destek Programı Başvuru Rehberi. İstanbul.

İstanbul Kalkınma Ajansı. (2014). 2014-2023 İstanbul Bölge Planı. İstanbul.

Kalkınma Ajanslarının Uygulanan Mali Desteklerin Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar. Erişim: <https://www.sanayi.gov.tr/mevzuat/usul-ve-esaslar/mc0909018209>

Leech, N. L. ve Onwuegbuzie, A. J. (2007). An Array of Qualitative Data Analysis Tools: A Call for Data Analysis Triangulation. *School Psychology Quarterly*, 22(4), 557-584. <https://doi.org/10.1037/1045-3830.22.4.557>

Nardi, P. M. (2018). *Doing Survey Research: A Guide to Quantitative Methods*. 4th Edition, Routledge, New York. <https://doi.org/10.4324/9781315172231>

OECD (2021). *Applying Evaluation Criteria Thoughtfully*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/543e84ed-en>

Smith, J. A. ve Eatough, V. (2007). Interpretative Phenomenological Analysis. İçinde: E. Lyons ve A. Coyle (Eds.), *Analysing Qualitative Data in Psychology* (ss. 35-50). Sage Publications. <https://doi.org/10.4135/9781446207536.d10>

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019). 11. Kalkınma Planı (2019-2023). Ankara.

T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2013). 10. Kalkınma Planı (2014-2018). Ankara.

T.C. Resmî Gazete. Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği. 08.11.2008. Sayı: 27048, Ankara.